

NA 17491

การพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้
แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

พัชรา มหาวงษ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

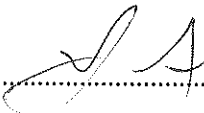
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางพัชรา มหาวงษ์ แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผศ.ดร.ชมพูนุท เมฆเมืองทอง)

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)

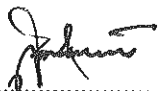
.....
(ผศ.ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

.....
(อาจารย์ ดร.สมปอง ศรีกล้า)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

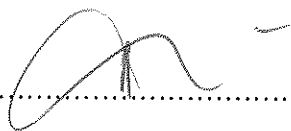

.....
(ผศ.ดร.สมาน เอกพิมพ์)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

.....
(ผศ.ดร.สุรวาท ทองบุ)
คณบดีคณะครุศาสตร์

.....
(ผศ.ดร.สนธิ ตีเมืองชัย)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
8 ต.ค. 2558

ฉันทิธีเป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ชื่อเรื่อง : การพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ผู้วิจัย : พัทธรา มหาวงษ์

ปริญญา : ค.ม.(หลักสูตรและการเรียนการสอน)

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ดร.สมปอง ศรีกัตถยา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผศ.ดร.สมาน เอกพิมพ์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพ E1/ E2 กำหนดเกณฑ์ 75/75 2) เปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R จำนวน 7 แผน แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ชนิดปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ชุด และ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R จำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ t-test (dependent sample)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.90 / 80.36 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้

2. นักเรียนที่เรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของหลังเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, $SD = 0.56$)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

TITLE : The Development of the Analytical Thinking Abilities Through SQ4R Method in Thai Language Area, Mathayom Suksa 3 (Grade 9) Students

AUTHOR : Pachara Mahawong **DEREE :** M.Ed.(Curriculum and Instruction)

ADVISORS : Dr.Sompong Srikunlaya Chairman

Asst.Prof.Dr.Samarn Ekkapim Committee

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY, 2015

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to develop the efficiency of learning through SQ4R method in Thai language area Mathayom Suksa 3 (Grade 9) students to attain the required efficiency of (E1/ E2) 75/75, 2) to compare the students' analytical thinking abilities between before and after learning through using SQ4R method in Thai language area, and 3) to investigate the students' satisfaction toward learning by using SQ4R method in Thai language area. The samples were 28 Mathayom Suksa 3 (Grade 9) students. The research instruments included : 7 lesson plans the choices of analytical thinking abilities items and the questionnaire on students' satisfaction 20 items. The collected data was analyzed using percentage , mean , standard deviation , and t-test (dependent sample)

Results of the research are as follows:

1. The efficiency of learning organization through the SQ4R method in Thai language area among Mathayom Suksa 3.(Grade 9) students was 81.90 / 80.36 efficient which met the required criterion E1/ E2 75/75.
2. The students' analytical thinking abilities after learned through the SQ4R method in Thai language area was higher than before learning at the .05 level of significance.

3. The students' satisfaction toward learning through the SQ4R method in Thai language Area was at the most level. ($\bar{X} = 4.62$, $SD = 0.56$)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุช เมฆเมืองทอง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช ผู้ทรงคุณวุฒิกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.สมปอง ศรีกัลยา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมาน เอกพิมพ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำชี้แนะตลอดจน คณาจารย์ภาควิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตลอดจนการศึกษาตามหลักสูตร ผู้วิจัย ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณนายไสว ประภาศรี ศึกษาพิเศษ เทศบาลเมืองมหาสารคาม นางพัชรี ภูนาทพันธ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลบ้านแมค เทศบาลเมือง มหาสารคาม นายวิสูตร อุ่นใจ รองผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองวาปีปทุม นายบุญทัน คนใจบุญ ครูชำนาญการ โรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม นางศิริพร ศรีสุนนท์พันธ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้านจัวบา ที่กรุณาอนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ นายพงษ์ศักดิ์ อันปัญญา ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาล บูรพาพิทยาคาร และ นายวีระชัย โสภา ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณคณะครู และ นักเรียนโรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา ที่ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือจนการวิจัยครั้งนี้สำเร็จ ด้วยดี

ประโยชน์และคุณค่าของการทำวิจัยครั้งนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา บุพการี และครู-อาจารย์ที่มีส่วนให้ชีวิต ให้สติปัญญา ส่งผลให้ผู้วิจัยทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ สมบูรณ์

พัชรา มหาวงษ์

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ	ข
ABSTRACT	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
สารบัญตารางภาคผนวก	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
สมมุติฐานของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	
พุทธศักราช 2551	11
การคิดวิเคราะห์	23
การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R	28
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	34
การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	39

หัวเรื่อง	หน้า
ความพึงพอใจ	40
บริบทของโรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	44
กรอบแนวคิดในการวิจัย	47
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
กลุ่มเป้าหมายการวิจัย	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48
การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
การวิเคราะห์ข้อมูล	56
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	57
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	66
วัตถุประสงค์การวิจัย	66
สรุปผลการวิจัย	66
อภิปรายผล	67
ข้อเสนอแนะ	71
บรรณานุกรม	72
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	76
ภาคผนวก ข ผลการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	121

หัวข้อ	หน้า
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์	138
ประวัติผู้วิจัย	146

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน	17
2	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	50
3	รูปแบบการวิจัย	55
4	กำหนดการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	55
5	แสดงผลวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (E1/ E2)	68
6	ผลการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนที่เรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน	69
7	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	70

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	53
------------------------------	----

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตารางภาคผนวก

ตารางภาคผนวกที่

หน้า

- 1 แบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R
พัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 122
- 2 แบบประเมินคุณภาพข้อสอบ (วัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์)
สำหรับผู้เชี่ยวชาญ 125
- 3 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้
(IOC) 126
- 4 ค่าอำนาจจำแนก (B) ของแบบทดสอบรายข้อ และค่าความเชื่อมั่น
ของแบบทดสอบทั้งฉบับ 128
- 5 ผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ
วัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ โดยใช้สูตรของโลเวท (Lovett) 130
- 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)
ของคะแนนจากการทดลองใช้แบบฝึกทักษะพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์
หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 132
- 7 เฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)
คะแนนของนักเรียนที่ทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์
ก่อนเรียน หลังเรียน ในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์
ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 134

- 8 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคะแนนเฉลี่ยร้อยละก่อนและหลังเรียน
ในการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โดยใช้การจัดการ เรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 136

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันการคิดและการสอนคิดเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา เพราะในเวลาที่คนเรามีความรู้สึกตัวเป็นปรกติ คนส่วนใหญ่มักจะคิดก่อนกระทำดังคำกล่าวที่ว่า “ความคิดนำไปสู่การกระทำ” คุณภาพของการคิดขึ้นอยู่กับสมรรถภาพในการคิด อีกทั้งองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ของผู้นั้นรวมทั้งสถานการณ์แวดล้อม เป็นที่เข้าใจว่า “คิด” เป็นคำกริยาที่มนุษย์และสัตว์แสดงด้วยสมองหรือมันสมอง สมองของคนเราแบ่งออกเป็น 2 ซีก คือ ซีกซ้ายควบคุมการคิดที่เป็นเรื่องของเหตุผล การคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบ เทียบด้วยเหตุผล การคิดในเชิงลึก ส่วนซีกขวาควบคุมการคิดในเชิงสร้างสรรค์ จินตนาการควบคุมอารมณ์และจิตใจ เป็นการคิดในมุมกว้าง ในยามโกรธคนส่วนมากคิดน้อย หรือแทบไม่ได้คิด จึงทำอะไรในลักษณะ “ทำโดยไม่คิด” ซึ่งส่วนใหญ่มักเกิดผลที่ไม่ดี การคิดเป็นต้นทางของการกระทำทั้งปวง ทั้งที่เป็นการพูด การเขียนและการปฏิบัติอย่างอื่น การตัดสินใจในทางกฎหมายจึงให้ถือหลักว่า ในขณะที่บุคคลปฏิบัติกิจหรือทำการใด ให้พิจารณาสภาพของจิตใจและการคิด และพิจารณาโทษตามสภาพของจิตใจและความคิดของผู้นั้น ถ้าบุคคลกระทำในสภาพจิตใจไม่ปรกติก็แสดงว่า ไม่ได้คิด จึงมักได้รับโทษน้อยกว่าการกระทำโดยผ่านกระบวนการคิด ดังนั้นคนเราที่ทำดีหรือทำชั่วล้วนเกิดจากความคิดของเรา ถ้าจะฝึกคนให้พูดดี ทำดี ก็ต้องฝึกให้คิดดี คิดรอบคอบ คิดวิเคราะห์ คิดกว้างและคิดไกล การศึกษาโดยภาพรวม มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนทั้งร่างกายและจิตใจให้มีคุณภาพ มีคุณค่า มีอิสระและศักดิ์ศรี สามารถพึ่งตนเองและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข (คำหมาน คนไค. 2545 : 5)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดสาระสำคัญของการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ไว้ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติ กำหนดเกี่ยวกับพัฒนาการด้านการศึกษาไว้หลายแห่ง ทั้งในจุดมุ่งหมายของการศึกษา หลักการศึกษา แนวการจัดการศึกษาและการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมาตรา 24 ที่ว่าด้วยการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ “การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะ

กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและ
แก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำ
ได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนการสอนโดยผสม
ผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม
และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัด
บรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอน
และผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ
6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา
ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ” (สำนักวิชาการ
และมาตรฐานการศึกษา. 2553 : 1)

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยได้เน้นให้นักเรียนนำความรู้ความสามารถไปใช้ให้เกิด
ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้จริง สื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ใช้เป็น
เครื่องมือในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี
รวมทั้งต้องรักษาภาษาไทยไว้ในฐานะที่เป็นสมบัติของชาติ ด้วยเหตุนี้หลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนภาษาไทย ให้มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อ
การสื่อสารได้อย่างดี สามารถอ่าน เขียน ฟัง ดู พูด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีกระบวนการคิด
วิเคราะห์ วิจัย คัดสรรสร้างสรรค์ มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้และใช้ภาษาไทย
ในการพัฒนาตน ตลอดจนเห็นคุณค่าในวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทย ภูมิใจ ชื่นชมในวรรณคดีและ
วรรณกรรม ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนไทย สามารถนำทักษะทางภาษามาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้
อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามสถานการณ์และบุคคล (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
2551 : 5) ดังนั้นเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ นั้น การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการเรียนรู้
แบบบูรณาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลพัฒนาการ
ผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 1-5)

นอกจากนี้เป้าหมายสำคัญอีกประการหนึ่งของการจัดการศึกษาไทย คือ มุ่งหวังที่จะพัฒนา
ผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีเหตุผล มองกว้าง คิดไกล การที่ผู้เรียนรู้จักคิด
วิเคราะห์ถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เผชิญกับตนเองจะทำให้เป็นผู้ที่สามารถแก้ปัญหา และพึ่งพาตนเอง
ด้วยปัญญา (พระธรรมปิฎก. 2542 : 15) การที่ครู ได้พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิด

วิเคราะห์นั้น แสดงว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการแยกแยะความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลกับองค์ประกอบต่าง ๆ ได้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2541 : 35) และประโยชน์ของการคิดเชิงวิเคราะห์ยังช่วยให้การคิดของบุคคลอยู่บนพื้นฐานของตรรกะและความน่าจะเป็นไปได้ อย่างมีเหตุผล มีหลักเกณฑ์ ส่งผลให้เกิดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ช่วยให้ผู้เรียนประเมินและสรุปเรื่องราวไปตามข้อเท็จจริง ไม่ใช่สรุปจากอารมณ์ความรู้สึกหรือการคาดการณ์ ทำให้ได้รับข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างถ่องแท้และเข้าใจมากขึ้น (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2546 : 45-46) อีกทั้งการคิดวิเคราะห์มีความสำคัญในการช่วยให้มนุษย์สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นผู้ที่มีความเฉลียวฉลาดในการดำรงชีวิต รู้จักพิจารณาไตร่ตรองถึงผลดี ผลเสียของการกระทำ เนื่องจากการกระทำบางอย่างต้องใช้เวลาในการไตร่ตรอง ถึงทางเลือกและผลที่จะเกิดขึ้น ทำให้มีสติรู้ว่าตัวเองกำลังทำอะไรอยู่ (ดาวนภา ฤทธิ์แก้ว. 2548 : 3) ดังนั้นครูจำเป็นต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ สอดแทรกกับสาระวิชาต่าง ๆ เน้นให้นักเรียนพิจารณาความเหมือนความต่าง พิจารณาเหตุและผลที่เกิดขึ้นเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ

จากสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จ ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของแต่ละระดับชั้นอยู่ในระดับต่ำ และสอดคล้องกับการประเมินผลระดับสถานศึกษา ของโรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยทุกระดับชั้น เฉลี่ยร้อยละ 61.64 ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ เนื่องจากทางโรงเรียนกำหนดเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ที่ระดับร้อยละ 80 เนื่องจากผลการวิเคราะห์บริบทการเรียนการสอนภาษาไทยของ โรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา พบว่า ยังมีความต้องการที่จะพัฒนากระบวนการเรียนรู้ภาษาไทยให้ส่งผลต่อทักษะการใช้ภาษาไทยของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะด้านการอ่าน นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ แต่ไม่สามารถจับใจความสำคัญหรือคิดวิเคราะห์เนื้อหาที่อ่านได้ ทำให้การอ่านเป็นสมรรถภาพที่มีผลการเรียนต่ำ ซึ่งสาเหตุสำคัญของปัญหา คือ ครูยังสอนเน้นการจำ ขาดการฝึกให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ ดีความเรื่องที่อ่าน รวมทั้งยังขาดอุปกรณ์ สื่อการเรียน กิจกรรมที่จะกระตุ้นให้นักเรียนมีความรู้สึกรักอยากอ่านหรือคิด ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ดังนั้นการสอนอ่านจับใจความ ครูจึงควรสอนให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในการอ่าน โดยการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นทักษะกระบวนการคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียนได้ฝึกทักษะ ซึ่งจำเป็นที่จะต้องใช้กระบวนการวิจัยเข้ามาช่วยค้นหาคำตอบในเรื่องดังกล่าว เพื่อให้ได้องค์ความรู้สำหรับที่จะนำไปพัฒนาการจัดการเรียน การสอนภาษาไทยของโรงเรียนในโอกาสต่อไป (โรงเรียนเทศบาลสามัคคี

วิทยา. 2555 : 4-6) ประกอบกับเมื่อพิจารณาศึกษาปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไปก็มักจะพบว่า ครูผู้สอนยังมีสื่อการเรียนที่ไม่พร้อม ครูขาดเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม กิจกรรมการเรียน การสอนไม่หลากหลาย การจัดกิจกรรมยังไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กิจกรรมไม่สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียน ทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย ไม่สนใจเรียน ขาดทักษะกระบวนการคิด ขาดทักษะการเรียนรู้และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง จากข้อมูลปัญหาเหล่านี้ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ควรมีการพัฒนาและหาแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

รูปแบบวิธีสอนที่จะเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีอยู่มากมายหลายวิธี เช่น การสอน โครงงาน การสอนแบบร่วมมือ การสอน โดยใช้แผนผังความคิด ฯลฯ แนวคิดเรื่องการจัดการเรียนการสอนที่จะแก้ปัญหาการอ่านจับใจความ พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิด วิจัย ตัดสิน และการคิดสร้างสรรค์ เป็นแนวคิดที่มีมาเป็นระยะเวลานานแล้ว หากแต่ยังไม่เกิดผลปฏิบัติมากเท่าที่ควร จึงได้มีผู้แสวงหาหลักการรูปแบบแนวทางใหม่ ๆ ที่จะนำมาอธิบายและใช้แก้ปัญหาเหล่านี้ ซึ่งวิธีการสอนอ่านจับใจความเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาทักษะการอ่านรวมทั้งพัฒนาทักษะการคิดได้ดี คือ วิธีสอนอ่านแบบ SQ4R (Survey, Question, Read, Recite, Review, Reflect) พัฒนามาจากการสอนแบบ SQ3R (SQ3R : Survey, Question, Read, Recite, Review) ได้แก่ S = Survey คือ สํารวจหรือการตรวจดูผ่าน ๆ ทั้งหมดไปก่อน โดยไม่ดูในรายละเอียด เมื่อจะอ่านตำราบทใดต้องสํารวจดูก่อนว่าในบทนั้นมีหัวข้อที่สำคัญอะไรบ้าง โดยเปิดจากหน้าแรกของบท นอกจากดูหัวข้อสำคัญแล้วยังควรดูตัวอย่างภาพประกอบการสรุปหรือการทบทวนที่ผู้แต่งทำไว้ขึ้นตอนนี้จึงเป็นการตรวจดูภาพ โครงสร้างทั้งหมดของบทเรียนก่อนที่จะอ่านอย่างพิจารณาต่อไป Q = Question คือ ตั้งคำถาม เป็นการกำหนดจุดสนใจในการอ่าน โดยพยายามตั้งคำถาม 2-3 คำถามในแต่ละหัวข้อที่อ่าน (ตำราบางเล่ม จะตั้งคำถามให้ด้วย) เช่น ในข้อเกี่ยวกับ “ระยะของการหลับ” อาจตั้งคำถามว่า “การหลับมีหลายระยะใช่หรือไม่” “แบ่งระยะของการหลับเป็นอะไรบ้าง” “แต่ละระยะมีความแตกต่างกันอย่างไร” เป็นต้น การตั้งคำถามเป็นการเพิ่มความสนใจในการอ่านให้ตนเอง ช่วยให้ความรู้ใหม่มีความสัมพันธ์ต่อเนืองกับความรู้เดิมที่มีอยู่ก่อนการอ่าน ทำให้เข้าใจดีขึ้น R1 = Read R ตัวแรกของ SQ3R คือ อ่าน แต่ขณะที่อ่านต้องพยายามตอบคำถามที่ตั้งไว้ในขั้นแรกไปด้วย อ่านไปที่ละหัวข้อหรือที่ละประเด็นสำคัญ เหมือนกับการค่อยกัดแทะและเคี้ยวให้ละเอียดในการกินของชิ้นใหญ่ จบหัวข้อแรกแล้วหยุดพักสักครู่ก่อนอ่านข้อต่อไป ถ้าหัวข้อที่อ่านเป็นเรื่องยากมากอาจต้องอ่านครั้งละหนึ่งหรือสองย่อหน้าในหัวนั้น R2 = Recite R ตัวที่สองของ SQ3R คือ ทวนความจำ หลังจากอ่านจบแต่ละหัวข้อควรจะหยุดและทวนความจำ ความเข้าใจ นั้น

คือ พยายามตอบคำถามที่ตั้งไว้อีกครั้ง หนึ่งด้วยคำพูดของตัวเอง โดยไม่กลับไปอ่านในตำรา หรือ ถ้าให้ดีกว่านั้นควรสรุปเป็นการถาม-ตอบสั้น ๆ ลงในสมุดด้วยสำนวนของตนเอง ถ้าไม่สามารถสรุปได้ก็กลับไปอ่านอีกครั้งหนึ่งจนสามารถทำได้ คือ จนกระทั่งคุณสามารถจำได้ไม่มีอะไรต้องอ่านซ้ำอีก เมื่ออ่านหัวข้อแรกจบ (กัศ เพาะ และย่อยจนเสร็จ) แล้วจึงเริ่มต้นหัวข้อต่อไป โดยการตั้งคำถาม หากคำตอบในระหว่างที่อ่านหัวข้อนั้นทวนความเข้าใจ และสรุปบันทึกก่อนจะอ่านหัวข้อต่อไปให้กระทำซ้ำจนจร ตั้งคำถาม - อ่าน - ทวนความจำ (Question -Read - Recite) จนกระทั่งจบบทที่ตั้งใจอ่าน R3 = Review คือ ทบทวนบ่อย ๆ เป็นขั้นตอนหลังจากการอ่านจนจบบทเรียนแล้ว โดยการกลับไปอ่านผ่าน ๆ แบบสำรวจในบทนั้นอีกครั้งคราว หรืออ่านบันทึกที่ตัวเองจัดทำไว้ จากนั้นลองทดสอบความจำความเข้าใจของตนเอง โดยตอบคำถาม อาจถามเองตอบเอง หรือถ้าให้ดีกว่าอาจขอให้เพื่อนเป็นผู้ถามคำถามให้ฟังแล้วตนเองตอบด้วยคำพูดตามความเข้าใจ ถ้าตอบได้ถูกต้องเมื่อไรที่อาจารย์นัดสอบ เราพร้อมที่จะทำข้อทดสอบในเรื่องนั้น การทบทวนบ่อย ๆ เป็นนิสัยการเรียนที่สำคัญสำหรับนักศึกษาทุกคน ซึ่งเป็นยุทธวิธีการสอนอ่านที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเลือกสิ่งที่เขาคาดว่าจะรู้จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจแนวคิดของเรื่องที่อ่าน ได้อย่างรวดเร็วจดจำได้ดีและทบทวนเรื่องราวที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Robinson. 1961: 29-30) และ SQ4R ได้เพิ่มขั้นตอนการเขียน เพื่อเป็นการตรวจสอบความเข้าใจในรูปของการเขียนสรุปใจความออกมา การเขียนสรุปใจความสำคัญเป็นวิธีการตรวจสอบความเข้าใจเรื่องที่อ่านของตนเองของผู้เรียน โดยเขียนสรุปใจความเพียงประโยคเดียว ที่เป็นการสร้างความคงทนในการจำได้แล้ว (Hidi and Anderson. 1986 ; Harris and Sipay. 1990 : 617) การสอนแบบ SQ4R นั้นจะช่วยสร้างนิสัยในการอ่านที่ดีและมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นผู้เรียนจะยังได้ประโยชน์คือเรียนรู้ที่จะจับใจความสำคัญอย่างรวดเร็วเข้าใจเนื้อหาที่มีความยากได้ง่ายขึ้น ในขณะเดียวกันการสอนแบบ SQ4R ยังส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ทฤษฎีโครงสร้างความรู้ ซึ่งมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการทำ ความเข้าใจเรื่องที่อ่าน เพราะโครงสร้างมีหน้าที่ช่วยให้ผู้อ่านค้นหาและเลือกข้อมูลที่ต้องการในการตอบคำถาม และยังช่วยตีความเรื่องที่อ่านอีกด้วย หากมีข้อมูลบางส่วนหายไปการใช้โครงสร้างความรู้จะช่วยทบทวนข้อมูลจากความทรงจำของตน เพื่อให้เรื่องราวที่ขาดหายไปสมบูรณ์ขึ้น ซึ่งการจัดการเรียนแบบ SQ4R มีองค์ประกอบสำคัญ 6 ประการ คือ ขั้นสำรวจ (Survey) ผู้สอนให้นักเรียนสำรวจเรื่องราวที่ได้อ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง ขั้นตั้งคำถาม (Question) ผู้สอนควรตั้งคำถามเกี่ยวกับบทอ่านกับนักเรียนเพื่อฝึกการตอบคำถาม ขั้นอ่าน (Read) การอ่านข้อความในบทหรือตอนนั้น ๆ ซ้ำอย่างละเอียด และในขณะเดียวกันก็ค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ได้ตั้งไว้ ขั้นบอกคำตอบอีกครั้ง (Record) เมื่อได้คำตอบแล้วให้ผู้เรียนจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้อ่านจาก โดยใช้ภาษาของ

ตนเองเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นและสามารถจำคำตอบนั้นได้ โดยคำตอบนั้นต้องคงความหมายเดิมของเรื่องเอาไว้ ชั้นเขียนสรุปใจความสำคัญ (Recite) ให้ผู้เรียนเขียนสรุปใจความสำคัญ ซึ่งประกอบด้วยใจความหลักและใจความรอง โดยพยายามใช้ภาษาของตนเอง ชั้นทบทวน (Reflect) ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ วิเคราะห์ บทอ่านที่ผู้เรียนได้อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ผู้เรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องหรือความคิดเห็นไม่สอดคล้อง เป็นการทบทวนเรื่องทั้งที่อ่านทั้งหมด และเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน (ยูวดี โปธายะ. 2546 ; อ้างอิงมาจาก Robinson. 1970)

จากแนวคิดและความสำคัญที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความสนใจและต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนทั้งในด้านการคิดวิเคราะห์ และความพึงพอใจของนักเรียนให้เพิ่มสูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาที่รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยของโรงเรียน จึงมีความสนใจการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ที่จะส่งผลต่อคุณภาพผลการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งนี้เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการจัดการเรียนการสอนของครูผู้เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

คำถามการวิจัย

1. การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 กำหนดเกณฑ์ 75/75 หรือไม่
2. ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เพียงใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 กำหนดเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R มีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 28 คน โรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556

2. ตัวแปรที่วิจัย

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระภาษาไทย

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1.1 ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์

2.1.2 ความพึงพอใจของนักเรียน

3. ระยะเวลา สถานที่ในการวิจัย

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม

4. ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ในครั้งนี้เป็นเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้แก่เนื้อหาจากนิทาน บทเพลง บทความ ข่าว สารคดี โฆษณา และบทร้อยกรอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R หมายถึง การออกแบบกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการอ่าน โดยให้นักเรียนใช้กระบวนการคิดขณะที่อ่าน

เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นที่จัดทำใบบรรยากาศรู้สึกสบาย ไม่เคร่งเครียด เสนอสิ่งเร้าเพื่อให้ผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนบทเรียนใหม่ การเสนอเนื้อหาใหม่สำหรับการอ่าน ผู้สอนอาจกำหนดให้ผู้เรียนเตรียมมาเองหรือผู้สอนจะเป็นผู้จัดเตรียมก็ได้ เพราะการสอนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อ่านได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพราะฉะนั้นสื่อที่นำมาใช้เป็นของจริง

1.2 ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอน มี 6 ขั้นตอน คือ

1.2.1 ขั้นสำรวจ (Survey) ผู้สอนให้นักเรียนสำรวจเรื่องราวที่ได้อ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง การอ่านขั้นนี้ไม่ควรใช้เวลานานเกินไป

1.2.2 ขั้นตั้งคำถาม (Question) ผู้สอนควรตั้งคำถามเกี่ยวกับบทอ่านกับนักเรียน เพื่อฝึกการตอบคำถาม คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านมีความอยากรู้อยากเห็น และทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้เร็ว

1.2.3 ขั้นอ่าน (Read) การอ่านข้อความในบทหรือตอนนั้น ๆ ซ้ำอย่างละเอียด และในขณะที่เดียวกันก็ค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ได้ตั้งไว้ ในขั้นนี้เป็นการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญโดยแท้จริง และตอบคำถามที่ตั้งไว้

1.2.4 ขั้นบอกคำตอบอีกครั้ง (Record) เมื่อได้คำตอบแล้ว ให้ผู้เรียนจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้อ่านจากขั้นตอนที่ 3 โดยใช้ภาษาของตนเองเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นและสามารถจำคำตอบนั้นได้ โดยคำตอบนั้นต้องคงความหมายเดิมของเรื่องเอาไว้

1.2.5 ขั้นเขียนสรุปใจความสำคัญ (Recite) ให้ผู้เรียนเขียนสรุปใจความสำคัญซึ่งประกอบด้วยใจความหลักและใจความรอง โดยพยายามใช้ภาษาของตนเอง ถ้ายังไม่แน่ใจบทใดหรือตอนใดให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่

1.2.6 ขั้นทบทวน (Reflect) ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ วิจัย บทอ่านที่ผู้เรียนได้อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ผู้เรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องหรือความคิดเห็นไม่สอดคล้องเป็นการทบทวนเรื่องที่อ่านทั้งหมด ในขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนว่าจดจำ หรือเข้าใจเรื่องราวทั้งหมดได้มากน้อยแค่ไหน หากส่วนไหนที่ยังจดจำไม่ได้ก็กลับไปอ่านซ้ำและทบทวน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดที่ชัดเจนและมีความคงทนในการจดจำอีกด้วย

1.3 ขั้นสรุปและประเมินผล เมื่อจบขั้นตอนการสอนแบบ SQ4R แล้ว ผู้สอนจะต้องมีการวัดผลและประเมินผลว่าผู้เรียนได้ความรู้ตามจุดประสงค์หรือไม่ เป็นการประเมินความ

สามารถเพื่อนำผลมาพัฒนาผู้เรียนและช่วยผู้เรียนอ่อน โดยอธิบายเพิ่มเติมให้ทำแบบฝึกมากขึ้น หรือสำหรับผู้เรียนดีก็อาจจะให้แบบฝึกเพื่อเสริมให้มีทักษะเพิ่มขึ้นอีกก็ได้

2. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R หมายถึง คุณภาพด้านกระบวนการ และผลลัพธ์ของแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ช่วยพัฒนาความสามารถการเรียนรู้ของนักเรียนที่เกิด การเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้โดยพิจารณาตามเกณฑ์ 75/75

75 ตัวแรก (E_1) หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการได้จากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการประเมินผลงานและทดสอบย่อยท้ายแผนการเรียนรู้แต่ละ แผน ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 75

75 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง ประสิทธิภาพผลลัพธ์โดยประเมินจากร้อยละของ คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของ นักเรียนหลังเรียนจากการใช้รูปแบบการสอน SQ4R ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ 75

3. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หมายถึง การมีความรู้ความเข้าใจในการจำแนก แยกแยะองค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็น ส่วน ๆ เพื่อค้นหาว่ามีองค์ประกอบย่อย ๆ อะไรบ้าง ทำมาจากอะไร ประกอบขึ้นมาได้อย่างไร และมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างไร รวมทั้งการสืบค้นความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ ว่าสามารถเข้ากันได้หรือไม่ อันจะช่วยให้เกิด ความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง การวิเคราะห์ซึ่งวัดได้จากแบบวัดการคิดวิเคราะห์ใน การอ่านภาษาไทยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

3.1 การวิเคราะห์ความสำคัญ (Analysis of Elements) เป็นความสามารถในการ ค้นหาจุดสำคัญหรือหัวใจของเรื่อง ค้นหาสาเหตุ ผลลัพธ์ และจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่องต่าง ๆ

3.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationship) เป็นความสามารถในการ ค้นหาความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และการพาดพิงกันระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ว่ามีความ เกี่ยวพันกันในลักษณะใด คล้อยตามกัน หรือขัดแย้งกัน เกี่ยวข้องกัน หรือไม่เกี่ยวข้อง

3.3 วิเคราะห์หลักการ (Analysis of Organizational Principles) เป็นความสามารถ ในการค้นหาว่าการที่โครงสร้างและระบบของวัตถุ สิ่งของ เรื่องราว และการกระทำต่าง ๆ ที่ ร่วมกันอยู่ในสภาพเช่นนั้นได้เพราะยึดหลักการหรือเกณฑ์อะไรเป็นสำคัญ

4. ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกและความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอน SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 วัดได้จากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจในกิจกรรมการเรียนการสอน

ซึ่งเป็นการประเมินจากแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทการเรียนรู้ของผู้เรียน และความต้องการความสนใจมากยิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน และผู้สนใจ นำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยตามกรอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของหน่วยงานและสถานศึกษาให้บรรลุผลตามมาตรฐานและผลการเรียนรู้ที่มุ่งหวังมากยิ่งขึ้น
3. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิจัยประกอบการพัฒนางานด้านการเรียนการสอนภาษาไทยและกลุ่มสาระอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจะนำเสนอเรียงลำดับ ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. การคิดวิเคราะห์
3. การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R
4. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
5. การหาประสิทธิภาพและดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
6. ความพึงพอใจ
7. บริบทของ โรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
9. กรอบแนวคิดในการวิจัย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 1-5) ได้กำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้ผู้เรียนเป็นไปตามคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบการศึกษา ซึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยกำหนดไว้ ดังนี้

ความสำคัญของภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทยเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ประสบการณ์ จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด

วิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวิต ศักดิ์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรม อันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

ภาษาไทยมีวิวัฒนาการต่อเนื่องมานับเป็นพันปี และมีส่วนสำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าของชาติ พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงประดิษฐ์อักษรไทย (ลายสือไทย) ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 1826 และอักษรไทยได้เปลี่ยนแปลงมาตามลำดับ ตกทอดมาเป็นอักษรไทยที่ได้ใช้อยู่ในปัจจุบัน ทำให้คนไทยมีอักษรของชาติไทยใช้ในการติดต่อการบันทึกเรื่องราวการเรียนรู้ การดำเนินชีวิตในสังคม ฯลฯ ภาษาไทยจึงมีความสำคัญ จำเป็นที่คนไทยทุกคนจะต้องศึกษาและฝึกฝนจนเกิดทักษะเพื่อใช้ติดต่อระหว่างคนไทยหรือชนชาติอื่นที่รู้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในที่นี้จะได้ประมวลความสำคัญของภาษาไทยบางประการดังนี้

1. เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เมื่อเรามีความคิด มีอารมณ์ ความรู้สึก ความต้องการ ฯลฯ และต้องการถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และความต้องการนั้น เราก็จะใช้ภาษาสื่อความหมายไปสู่ผู้อื่นด้วยการพูดและการเขียน รวมทั้งใช้ภาษาทำความเข้าใจเรื่องราว ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ ฯลฯ ของผู้อื่นด้วยการอ่าน การฟัง และการดู

ภาษาที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันมักเป็นการสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ เช่น การพูดคุย สนทนา การพูดคุยสนทนา การพูด โทรศัพท์ การเขียนจดหมายส่วนตัว เป็นต้น ผู้ใช้มักให้ผู้อื่นเข้าใจอย่างรวดเร็ว และมักไม่เคร่งครัดระเบียบกฎเกณฑ์ในการใช้ภาษา ภาษาลักษณะนี้จึงมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วผันแปรไปตามบุคคลและโอกาสการสื่อสาร เช่น ภาษาของวัยรุ่น ภาษาในสื่อมวลชน เป็นต้น ส่วนการสื่อสารที่เป็นทางการไม่ว่าจะเป็นการพูด การเขียน ผู้ใช้ภาษามักเคร่งครัดระเบียบกฎเกณฑ์การใช้ภาษา เลือกสรรคำที่ใช้ติดต่อสื่อสารให้ถูกต้องตรงความหมายเหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์

นอกจากนี้ภาษายังเป็นเครื่องมือในการสื่อสารกันในวงวิชาการเฉพาะกลุ่ม เฉพาะอาชีพซึ่งมีภาษาและศัพท์เฉพาะ ภาษาไทยจึงมีศัพท์เฉพาะสาขา มีศัพท์บัญญัติใหม่ ๆ ที่ใช้ในวงการต่าง ๆ เช่น ธุรกิจ เทคโนโลยี เพื่อติดต่อสื่อสารกับคนในวงการนั้น ๆ การได้ศึกษาความหมายของภาษาและศัพท์เฉพาะวงการต่าง ๆ รวมทั้งสามารถนำมาใช้ได้เหมาะสม จะช่วยให้การสื่อสารเป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ความรู้และประสบการณ์อันมีคุณค่าของบรรพบุรุษ ได้มีการใช้ภาษาบันทึกและบอกเล่าสืบต่อ ๆ กันมาผ่านยุคสมัยมารุ่นแล้วรุ่นเล่า คนรุ่นหลังจะใช้ภาษาเป็นเครื่องมือศึกษาแสวงหาความรู้ประสบการณ์และรับสิ่งที่เป็นประโยชน์นั้น มาใช้พัฒนาตนและสังคมต่อไป

การแสวงหาความรู้และประสบการณ์โดยการฟัง การอ่านและการดูจากบุคคลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และสภาพแวดล้อมรอบตัวจะใช้ภาษาพัฒนาสติปัญญา กระบวนการคิด การวิเคราะห์ การวิจารณ์ จนเกิดเป็นความรู้ใหม่ นอกจากนั้นการใช้ภาษา โดยการพูดและการเขียนเพื่อแสดงข้อมูลความรู้ และวิพากษ์วิจารณ์ความคิดเห็นต่าง ๆ แลกเปลี่ยนกับผู้อื่น ทำให้เกิดความรู้และประสบการณ์ที่อ่องงาม ทำให้เป็นผู้มีชีวิตทัศน์และโลกทัศน์ที่สอดคล้องกับยุคสมัย สามารถติดตามความเจริญก้าวหน้าของศาสตร์ต่าง ๆ และทำให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมในโลกรปัจจุบัน ได้เป็นอย่างดี

ภาษายังเป็นเครื่องมือในการรับและถ่ายทอดวัฒนธรรม ค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรมที่พึงประสงค์จากคนรุ่นก่อนและจากสังคม เพื่อปลูกฝังและหล่อหลอมให้เป็นผู้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมตามที่สังคมคาดหวัง ในขณะที่เดียวกันการเปลี่ยนแปลงเจตคติและค่านิยมบางประการที่ไม่เหมาะสมก็ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ โน้มน้าวใจ และชี้ให้เห็นโทษของเจตคติหรือค่านิยมที่ไม่เหมาะสมแล้วใช้ภาษาชักจูงให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ของเจตคติและค่านิยมที่ต้องการปลูกฝัง ภาษาจึงเป็นเครื่องมือของการศึกษา ถ่ายทอดและสืบต่อวัฒนธรรมและค่านิยมที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และประพฤติปฏิบัติตาม

3. เป็นเครื่องมือเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน การอยู่ร่วมกันเป็นสังคมที่มีสันติสุขนั้นสมาชิกในสังคมจะต้องมีความเข้าใจอันดีต่อกัน มีความร่วมมือร่วมใจกันทำงาน เพื่อพัฒนาสังคมให้มีความก้าวหน้าตามเป้าหมายร่วมกัน อย่างไรก็ตาม การอยู่ร่วมกันในหมู่คนจำนวนมากบางครั้งอาจมีปัญหาและอุปสรรคในการสื่อสารอันเนื่องจากการใช้ภาษา ดังนั้นการใช้ภาษาไทยที่สื่อความหมายได้ชัดเจน ไม่กำกวม เยิ่นเย้อ จะก่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกันเกิดความร่วมมือของคนในสังคม ไม่สร้างปัญหาและความแตกแยกในสังคม เมื่อคนในสังคมมีความเข้าใจที่ดีต่อกันย่อมก่อให้เกิดสันติสุขในสังคม

สังคมไทยแม้ว่าจะมีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมโดยส่วนรวมร่วมกัน แต่ก็ยังมีกลุ่มคนบางกลุ่มที่มีถิ่นที่อยู่ มีวิถีชีวิตและภาษาเฉพาะกลุ่มที่แตกต่างกัน มีภาษาของกลุ่มตน โดยเฉพาะสำหรับสื่อสารกันภายในกลุ่ม เป็นภาษาถิ่นต่าง ๆ ภาษาชนกลุ่มน้อย ดังนั้น จึงต้องมีการกำหนดให้ใช้ภาษาร่วมกัน เรียกว่าภาษากลางหรือภาษาไทยมาตรฐานที่คนทุกกลุ่มทุกถิ่น

ยอมรับ และนำมาใช้สื่อสารให้เข้าใจตรงกันทั้งในการศึกษาในทางราชการและในสื่อสารมวลชน การใช้ภาษาไทยกลาง หรือภาษาไทยมาตรฐานได้ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันของผู้คนในสังคมไทยและสร้างความเป็นเอกภาพของชาติ

นอกจากภาษาไทยจะทำให้คนในสังคมปัจจุบันมีความเข้าใจที่ดีต่อกันแล้วภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือบันทึกและถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของบรรพบุรุษในรูปแบบของวรรณคดีและวรรณกรรม การอ่านและการศึกษาวรรณคดีและวรรณกรรมแต่ละสมัยทำให้ชนรุ่นหลังรับรู้และเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้แต่ง ชีวิตความเป็นอยู่ เหตุการณ์ ลักษณะสังคม และวัฒนธรรมสมัยนั้น ๆ ด้วย

4. เป็นเครื่องมือสร้างเอกภาพของชาติ สังคมจะเป็นปึกแผ่นมั่นคงและเจริญรุ่งเรือง ก็เพราะคนในสังคมมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและมีความรู้สึกผูกพันเป็นพวกพ้องกันเพราะคนไทยมีภาษาไทยที่เป็นภาษากลางหรือภาษามาตรฐานใช้ร่วมกัน ภาษาไทยยังแสดงให้เห็นถึงชาติไทยมีอารยธรรมและมีความเจริญรุ่งเรือง มีภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติที่ใช้สื่อสารกันทำให้เกิดความสัมพันธ์ต่อกันและเกิดความผูกพันเป็นเชื้อชาติเดียวกัน ภาษาไทยทำให้เกิดความเป็นเอกภาพของชาติ เป็นพลังสำคัญทำให้คนไทยเกิดความปรองดองและร่วมมือกันที่จะพัฒนาชาติไทยให้เจริญก้าวหน้ามั่นคงต่อไป

บางชาติใช้ภาษาสื่อสารจำนวนมาก เช่น ประเทศอินเดียมีภาษานับร้อยภาษาการสื่อสารจึงมีอุปสรรคไม่สามารถทำความเข้าใจได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพเพราะแต่ละกลุ่มมีภาษาใช้เป็นของตนเอง ทำให้มีความคิดเห็นแตกแยก ขัดแย้ง มีความรู้สึกว่าเป็นคนต่างกลุ่มจึงขาดความเป็นเอกภาพในชาติ ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาชาติ แม้อินเดียจะมีภาษากลางของชาติที่กำหนดให้ใช้ติดต่อกัน แต่ก็ไม่สามารถทำให้คนแต่ละกลุ่มมีความคิดและมีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันได้อย่างสนิทใจ แต่ชาติไทยถึงแม้ว่าจะมีภาษาถิ่นใช้แต่ก็ยังเป็นภาษาถิ่นที่สามารถใช้สื่อสารสร้างความเข้าใจกันได้

5. เป็นเครื่องมือช่วยจรรโลงใจ โดยธรรมชาติมนุษย์ทุกเพศทุกวัยต้องการได้รับความจรรโลงใจในชีวิตเสมอ เด็กเล็ก ๆ ต้องการฟังเสียงहे่กล่อม เมื่อโตขึ้นฟังเสียงเพลง ทั้งบทร้องและทานองย่อมทำให้เกิดความสราญใจ อ่านหรือฟังนิทาน นิยาย บทกวี สารคดี บทเหิงคดี คำอวยพร สุภาษิต ฯลฯ ซึ่งผู้ประพันธ์ได้สรรถ้อยคำอันประณีต ไพเราะ และมีข้อคิดที่ลึกซึ้ง เป็นภาษาเรียงร้อยให้เกิดความจรรโลงใจแก่ผู้อ่านและผู้ฟัง

สื่อสารมวลชนในปัจจุบันมีบทบาทสำคัญยิ่งในการให้ความจรรโลงใจแก่คนในสังคมนอกเหนือไปจากประโยชน์ด้านอื่น ๆ สื่อมวลชนประเภทสิ่งพิมพ์นั้น ต้องใช้ภาษาเป็น

หลักในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารอยู่แล้ว ส่วนสื่อมวลชนประเภทวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ ก็ต้องใช้ภาษาเป็นส่วนประกอบสำคัญในการนำเสนอด้วย จึงจะทำให้ผู้ฟังผู้ชม ได้เข้าใจข้อมูลข่าวสารอย่างชัดเจน เพิ่มรสชาติและเกิดความจรรโลงใจได้เต็มที่

เรื่องราวที่ช่วยให้เกิดความจรรโลงใจและความชื่นบานจำเป็นต้องอาศัยภาษาเป็นสื่อ ภาษาไทยจึงมีความสำคัญช่วยให้ชีวิตคนไทยมีความสดชื่นรื่นรมย์ มีสุขภาพจิตที่ดีไม่เคร่งเครียด เกิดความคิดสร้างสรรค์และสังคมไทยดำรงอยู่ได้ดี

ดังนั้น ภาษาไทยจึงมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและความเป็นปึกแผ่นของสังคมไทย คนไทยจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทย ต้องทำความเข้าใจและศึกษาหลักเกณฑ์ทางภาษา และฝึกฝนให้มีทักษะ ฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปใช้ในการสื่อสาร การเรียนรู้ การเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน การสร้างความเป็นเอกภาพของชาติและความจรรโลงใจ เพื่อเกิดประโยชน์แก่ตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรม ไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงคุณภาพผู้เรียน เมื่อจบหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานแล้ว ผู้เรียนต้องมีความรู้ความสามารถ ดังนี้

คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับ เหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความ ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจาก เรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่าง สม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน
2. มีทักษะในการคัดลายมือด้วยบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวันเขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการ และมี มารยาทในการเขียน
3. เล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้งพูดแสดง ความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสาร เล่าประสบการณ์ และพูดแนะนำหรือ พูดเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด
4. สงัดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์ หน้าที่ ของคำในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยค ง่าย ๆ แต่งคำคล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่น ได้เหมาะสม กับกาลเทศะ
5. เข้าใจและสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้ ในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ซึ่ง

เป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทร้องเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบทอาขยานและบท ร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจได้

คุณภาพของผู้เรียนที่กำหนดในแต่ละช่วงชั้นนั้น เป็นคุณภาพที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนแต่ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนจะต้องฝึกทักษะต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องตามที่ กล่าวไว้ในช่วงชั้นต้น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานทางภาษาอย่างต่อเนื่อง

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 7-59) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดตัวชี้วัดชั้นปี และสาระการเรียนรู้แกนกลางสำหรับการศึกษา ภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1-มัธยมศึกษาปีที่ 3) เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และความ ชัดเจนในการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลในแต่ละระดับชั้น รวมทั้งช่วยแก้ปัญหาการ เทียบโอนระหว่างสถานศึกษา จะกล่าวถึงเฉพาะ สาระที่ 1 การอ่าน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1

การอ่าน

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.3	1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและ บทร้อยกรองได้ถูกต้องและ เหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	<p>การอ่านออกเสียง ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - บทร้อยแก้วที่เป็นบทความทั่วไป และบทความปกิณกะ - บทร้อยกรอง เช่น กลอนบทละคร <p>กลอนเสภา กาพย์ย้านี่ 11 กาพย์ฉิ่ง 16 และ โคลงสี่สุภาพ</p>

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	2. ระบุความแตกต่างของคำที่มีความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย	<p>การอ่านจับใจความจากสื่อต่าง ๆ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - วรรณคดีในบทเรียน - ข่าวและเหตุการณ์สำคัญ - บทความ - บทกวี
	<p>3. ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน</p> <p>4. อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วขยันทกรอบแนวคิด ฟังความคิด บันทึกย่อความ และรายงาน</p> <p>5. วิเคราะห์ วิจารณ์ และประเมินเรื่องที่อ่าน โดยใช้กลวิธีการเปรียบเทียบ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดีขึ้น</p> <p>6. ประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนในเรื่องที่อ่าน</p> <p>7. วิจารณ์ความสมเหตุสมผล การลำดับความ และความเป็นไปได้ของเรื่อง</p> <p>8. วิเคราะห์เพื่อแสดงความคิดเห็นโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สารคดี - สารคดีเชิงประวัติ - คำนาน - งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ - เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น
	9. ตีความและประเมินคุณค่าแนวคิด ที่ได้จากงานเขียนอย่างหลากหลาย เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต	<p>การอ่านตามความสนใจ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - อ่านหนังสือนอกเวลา - หนังสืออ่านตามความสนใจ และตามวัยของนักเรียน - หนังสืออ่านที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	10. มีมารยาทในการอ่าน	มารยาทในการอ่าน

ตัวอย่างคำอธิบายรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถอ่านบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้องและเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน ระบุความแตกต่าง ของคำที่มีความหมาย โดยตรง และความหมายโดยนัย ระบุใจความสำคัญและรายละเอียดของข้อมูลที่ สนับสนุน จากเรื่องที่อ่าน อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความและรายงาน วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และประเมินเรื่อง ที่อ่านโดยใช้กลวิธีการ เปรียบเทียบเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น ประเมินความถูกต้องของข้อมูล ที่ใช้สนับสนุน ในเรื่องที่อ่าน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ เหตุสมผล การลำดับความและความเป็นไปได้ของเรื่องวิเคราะห์ เพื่อแสดงความคิดเห็น ได้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ดีความและประเมินคุณค่าและแนวคิด ที่ได้ จากงานเขียน อย่างหลากหลาย เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต มีมารยาทในการอ่าน

แนวการจัดการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 20-21) การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมาย สำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน

ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนพยายามคัดสรร กระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง ได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนพัฒนาเพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้

4.1 บทบาทของผู้สอน

4.1.1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

4.1.2 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะ กระบวนการที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์

4.1.3 ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

4.1.4 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

4.1.5 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4.1.6 ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน

4.1.7 วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

4.2 บทบาทของผู้เรียน

4.2.1 กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

4.2.2 เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ

4.2.3 ลงมือปฏิบัติจริง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

4.2.4 มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู

4.2.5 ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

แนวการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 23-24) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา และเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ ในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงการ การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน ในกรณีที่ไม่ว่านตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริม

การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

2. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนาในด้านใดรวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และชุมชน

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการ โดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการ โดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด ในการดำเนินการจัดสอบ นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ

ข้อมูลการประเมินในระดับต่าง ๆ ข้างต้น เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพบนพื้นฐานความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาด้านวินัย และพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธ โรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มพิการทางร่างกายและสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันทั่วถึง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและประสบความสำเร็จในการเรียน

สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน

การคิดวิเคราะห์

1. ความหมายการคิดวิเคราะห์

บลูม Bloom, 1956 : unpage 2538 : 41-44 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ) อ้างอิงมาจาก ให้ความหมายการคิดวิเคราะห์ เป็นความสามารถในการแยกแยะเพื่อหาส่วนย่อยของเหตุการณ์ เรื่องราวหรือเนื้อหาต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยอะไรมีความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผลและที่เป็นอย่างนั้นอาศัยหลักการอะไร

สุวิทย์ มูลคำ (2547 : 9) ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า เป็นความสามารถในการจำแนก แยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นวัตถุ

สิ่งของ เรื่องราวหรือเหตุการณ์และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อค้นหาสภาพความเป็นจริงหรือสิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้

การคิดวิเคราะห์เป็นทักษะการคิดขั้นสูงซึ่งเป็นพื้นฐานของการคิดทั้งหมดที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตของมนุษย์ และเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาได้

ชวาล แพร์ตกุล (ม.ป.ป. : 257) ให้ความหมายการคิดวิเคราะห์ว่าเป็นความสามารถในการแยกสิ่งสำเร็จรูปออกเป็นส่วนย่อย ๆ ตามหลักการและกฎเกณฑ์ที่กำหนดให้ เพื่อค้นหาความจริงต่างๆ ที่ซ่อนแฝงอยู่ในเรื่องราวนั้น

สิ่งสำเร็จรูป หมายถึง วัตถุสิ่งของต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวหรือบรรดาเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น โคลงกลอน บทความ กราฟ เหตุการณ์ต่าง ๆ

กฎเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ในการวิเคราะห์แยกกันสิ่งใด ๆ ก็ตาม จะต้องมีการกฎเกณฑ์ใดกฎเกณฑ์หนึ่งเป็นหลักในการพิจารณา เพื่อควบคุมการวิเคราะห์ให้เป็นไปในแนวเดียวกัน

การค้นหาความจริงของเรื่องราวนั้น ในการจำแนกแยกแยะสิ่งใด ๆ ก็ตาม มีความมุ่งหมายที่จะค้นหาสภาพความจริงและสิ่งสำคัญของเรื่องเหล่านั้นเปรียบเสมือนกับการค้นหาเพื่อหาสิ่งของที่หมกซ่อนอยู่

2. ลักษณะของการคิดวิเคราะห์

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะของการคิดวิเคราะห์ไว้ ดังนี้

คลาร์ก (Clark. 1970 : 11-13) ได้แบ่งลักษณะการคิดออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. การคิดวิเคราะห์เนื้อหา ได้แก่ ความสามารถในการสรุปและแยกแยะข้อมูล
2. การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ได้แก่ ความสามารถในการตรวจสอบว่าข้อมูล

มีความสอดคล้องกันหรือไม่

3. การคิดวิเคราะห์หลักการ ได้แก่ การวิเคราะห์ได้ว่าผู้เขียนต้องการสื่อสารถึงสิ่งใด

บลูม (Bloom. 1974 : 163) กล่าวถึงลักษณะของการคิดวิเคราะห์มี 3 ประเภท ได้แก่

1. การวิเคราะห์เนื้อหา ในข้อมูลต่าง ๆ นั้นอาจประกอบด้วยส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงความคิดเห็นของผู้เขียน หรือค่านิยมซึ่งได้แก่

- 1.1 ความสามารถในการตระหนักรู้ซึ่งไม่กล่าวถึงข้อสันนิษฐาน
- 1.2 ทักษะในการจำแนกความจริงจากสมมติฐาน
- 1.3 ความสามารถในการจำแนกความจริงจากข้อมูลเบื้องต้น

1.4 ทักษะในการบ่งชี้และในการพินิจพิเคราะห์ระหว่างกระบวนการ
พฤติกรรมกับอ้างอิงตั้งแต่บุคคลและกลุ่ม

1.5 ความสามารถที่บ่งชี้ข้อสรุปจากข้อมูล

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ผู้อ่านจะต้องมีทักษะในการเชื่อมต่อ
ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลหลักกับส่วนอื่น ๆ เช่นสมมติฐาน ซึ่งได้แก่

2.1 ทักษะความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดในข้อความ

2.2 ความสามารถในการระลึกในส่วนหนึ่งของเหตุผลของการตัดสินใจ

2.3 ความสามารถในการระลึกซึ่งเป็นความจริงหรือข้อสมมติฐานเป็นสำคัญ
หรือข้อโต้แย้งที่สนับสนุนข้อความนั้น

2.4 ความสามารถในการตรวจสอบความเที่ยงของสมมติฐานซึ่งให้ข้อมูล
และข้อสันนิษฐาน

2.5 ความสามารถในการจำแนกความสัมพันธ์ของสาเหตุและผลกระทบ
จากส่วนอื่นๆ ของความสัมพันธ์

2.6 ความสามารถในการจำแนกความสัมพันธ์ของข้อมูลในข้อโต้แย้ง ไปยัง
ความสามารถในการจำแนกความเกี่ยวข้องของข้อมูลที่นอกเหนือไป

2.7 ความสามารถในการระลึกความสัมพันธ์และรายละเอียดที่สำคัญและ
ไม่สำคัญในข้อมูลนั้น

3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นการวิเคราะห์ระบบ หลักการ โครงสร้างที่เกี่ยวข้อง
รวมไปถึงความชัดเจนและไม่ชัดเจนของโครงสร้างในการวิเคราะห์หลักการนี้จะต้องวิเคราะห์
แนวคิดจุดประสงค์และมโนทัศน์ ซึ่งได้แก่

3.1 ความสามารถในการวิเคราะห์ ในรายละเอียดของงาน ความสัมพันธ์
ของข้อมูลและความหมายขององค์ประกอบต่างๆ

3.2 ความสามารถในการวิเคราะห์รูปแบบในการเขียน ความสามารถ
ในการวิเคราะห์จุดประสงค์ของผู้เขียน ความเห็นของผู้เขียนและความรู้สึกที่มีต่องาน

3.3 ความสามารถในการวิเคราะห์ถึงมโนทัศน์ของผู้เขียนว่ากำลังกล่าวถึง
ถึงใด

3.4 ความสามารถในการวิเคราะห์ถึงส่วนที่เป็นโฆษณาชวนเชื่อ

3.5 ความสามารถในการวิเคราะห์ถึงจุดที่เป็นอคติของผู้เขียน

บุญชม ศรีสะอาด (2541 : 22) ได้กล่าวถึงลักษณะของการคิดวิเคราะห์ว่าเป็นความสามารถในการแยกแยะเรื่องราวใด ๆ ออกเป็น ส่วนย่อยๆ ว่าสิ่งนั้น ประกอบกันอยู่เช่นไร แต่ละอันคืออะไร มีความเกี่ยวพันกันอย่างไร อันใดสำคัญมากน้อย ซึ่งพฤติกรรมนี้สามารถแยกออกเป็น 3 ข้อย่อย คือ

1. การวิเคราะห์ความสำคัญ เป็นความสามารถในการหาส่วนประกอบที่สำคัญของเรื่องราวหรือปรากฏการณ์นั้น ๆ เรียกได้ว่าเป็นการแยกแยะหาหัวใจของเรื่อง
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการหาความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆ
3. การคิดวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถในการหาหลักการของความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญในเรื่องราวหรือปรากฏการณ์นั้น ๆ ว่าสัมพันธ์กันอยู่โดยอาศัยหลักการใดกล่าวโดยสรุปความสามารถในการคิดวิเคราะห์สามารถแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ
 - 3.1 การวิเคราะห์เนื้อหา เป็นการแยกข้อเท็จจริงออกจากสมมติฐานและสรุปข้อมูลนั้น
 - 3.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างข้อมูลหลักกับข้อมูลย่อยอื่นๆ
 - 3.3 การวิเคราะห์หลักการ เป็นการวิเคราะห์รูปแบบ วัตถุประสงค์ ทศนคติ และความคิดเห็นของผู้เขียน

3. คุณสมบัติที่เอื้อต่อการคิดวิเคราะห์

สุวิทย์ มูลคำ (2547 : 14) แบ่งคุณสมบัติที่เอื้อต่อการคิดวิเคราะห์ไว้ 4 ประการ คือ

1. ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะวิเคราะห์ ผู้คิดจะต้องมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในเรื่องนั้น เพราะจะช่วยกำหนดขอบเขตการวิเคราะห์ จำแนก แจกแจงองค์ประกอบ จัดหมวดหมู่ลำดับความสำคัญหรือหาสาเหตุของเรื่องราวเหตุการณ์ได้ชัดเจน
2. ช่างสังเกต ช่างสงสัย ช่างไต่ถามช่างสังเกต สามารถเห็นหรือค้นหากความผิดปกติของสิ่งของหรือเหตุการณ์ที่ดูอย่างผิวเผินแล้วเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้นช่างสงสัย เมื่อเห็นความผิดปกติแล้วไม่ละเลย หยุดคิดพิจารณาช่างไต่ถาม ชอบตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ เพื่อนำไปสู่การขบคิดค้นหาความจริงในเรื่องนั้น คำถามที่มักใช้กับการคิดวิเคราะห์คือ 5 W 1 H ประกอบด้วย What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อใด) Why (ทำไม) Who (ใคร) และ How (อย่างไร)

3 ความสามารถในการตีความ

การตีความ เกิดจากการรับรู้ข้อมูลเข้ามาทางประสาทสัมผัส สมองจะทำการตีความข้อมูล โดยวิเคราะห์เทียบเคียงกับความทรงจำหรือความรู้เดิมที่เกี่ยวกับเรื่องนั้นเกณฑ์ที่ใช้เป็นมาตรฐานในการตัดสินจะแตกต่างกันไปตามความรู้ ประสบการณ์และค่านิยมของแต่ละบุคคล

4 ความสามารถในการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลการคิดวิเคราะห์จะเกิดขึ้นเมื่อพบสิ่งที่มีความคลุมเครือ เกิดข้อสงสัยตามมาด้วยคำถาม ต้องค้นหาคำตอบหรือความน่าจะเป็นว่ามีความเป็นมาอย่างไร ซึ่งสมองจะพยายามคิดเพื่อหาข้อสรุปความรู้ความเข้าใจอย่างสมเหตุสมผล Kizlik (นิราศ จันทรจิตร. 2549 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Kizlik. 2006 : 66) ได้สรุปลักษณะพฤติกรรมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียนไว้ ดังนี้

- 4.1 กำหนดข้อปฏิบัติพื้นฐานเพื่อเสริมสร้างความก้าวหน้าในการเรียนที่ดี
- 4.2 จัดให้มีกิจกรรมการวางแผนที่ดีสำหรับนักเรียน
- 4.3 แสดงออกเพื่อยอมรับพฤติกรรมการปฏิบัติของนักเรียนแต่ละคน
- 4.4 หลีกเลี่ยงกิจกรรมที่เป็นอุปสรรคหรือมีภาวะคุกคามต่อการเรียนและการคิดของนักเรียน
- 4.5 มีความยืดหยุ่นในการจัดกิจกรรมการเรียน
- 4.6 ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน
- 4.7 จัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียน ได้แสดงออกด้านเจตคติเชิงบวก
- 4.8 สร้างแบบจำลองหรือตัวแบบด้านทักษะการคิด
- 4.9 ระบุการได้รับข้อมูลความรู้เมื่อมีพฤติกรรมตอบสนองในทุกสถานการณ์
- 4.10 เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมมีส่วนร่วมในการจัด

กิจกรรมการเรียน

4.11 สร้างสรรค์ประกอบการเรียนของนักเรียนที่มั่นใจว่า แต่ละคนสามารถทำได้สำเร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

4.12 เลือกใช้แบบการจัดกิจกรรมการเรียนที่หลากหลายและครอบคลุมทักษะการคิด

4. วัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538 : 41- 44) ได้เสนอแนวความคิดการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ว่า คือการวัดความสามารถในการแยกแยะส่วนย่อย ๆ ของ

เหตุการณ์เรื่องราวหรือเนื้อหาต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยอะไรมีจุดมุ่งหมายหรือประสงค์สิ่งใด นอกจากนั้นยังมีส่วนย่อย ๆ ที่สำคัญนั้น แต่ละเหตุการณ์เกี่ยวข้องกันอย่างไรบ้างและเกี่ยวข้องกัน โดยอาศัยหลักการใด จะเห็นได้ว่าสมรรถภาพด้านวิเคราะห์จะเต็มไปด้วยการหาเหตุและผลมาเกี่ยวข้องกันเสมอ การวิเคราะห์จึงต้องอาศัยพฤติกรรมด้านความจำ ความเข้าใจและด้านการนำไปใช้มาประกอบการพิจารณาการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์จึงเป็นการวัดความสามารถในการแยกแยะแจกแจงรายละเอียด เรื่องราวความคิด การปฏิบัติออกเป็นส่วนย่อย ๆ โดยอาศัยหลักการหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อค้นหาข้อเท็จจริง แบ่งแยกตามประเภทของเนื้อหาที่วัดออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. การวิเคราะห์ความสำคัญ เป็นการถามให้ค้นหาเหตุผลคุณลักษณะเด่นของเรื่องราวในแง่มุมต่าง ๆ ตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดให้เป็นการวิเคราะห์ว่าสิ่งที่มีอยู่นั้นอะไรสำคัญหรือจำเป็นหรือมีบทบาทที่สุด ตัวไหนเป็นผล เหตุผลใดถูกต้องและเหมาะสมที่สุด ตัวอย่างคำถาม เช่น คิดหัวข้อสำคัญที่สุด คำตอบคือข้อ 5 หรือสิ่งใดสำคัญที่สุดที่ทำให้บ้านมีความมั่นคงไม่พังง่าย คำตอบคือ เสา เป็นต้น
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นการหาความสัมพันธ์หรือความเกี่ยวข้อง ส่วนย่อยในปรากฏการณ์หรือเนื้อหานั้น เพื่อนำมาอุปมาอุปไมยหรือค้นหาว่าแต่ละเหตุการณ์นั้นมีความสำคัญอะไรที่ไปเกี่ยวข้องกัน
3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถที่จะจับเค้าเงื่อนของเรื่องราวนั้นว่ายึดหลักการใด มีเทคนิคหรือยึดหลักปรัชญาใด อาศัยหลักการใดสื่อสารสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ตัวอย่างคำถาม เช่น โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน มีหลักการใดที่ร่วมกัน คำตอบ คือ สัมผัส นอกจากข้อความข้างต้น

สรุปได้ว่า การวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์เป็นการศึกษาหาระดับความสามารถในการแยกแยะส่วนย่อย ๆ ของเหตุการณ์ เรื่องราวหรือเนื้อหาต่าง ๆ ว่ามีจุดมุ่งหมายอะไร แต่ละเหตุการณ์เกี่ยวข้องกันอย่างไร โดยแบ่งออกตามประเภทเนื้อหาที่วัดได้แก่ การวัดวิเคราะห์ความสำคัญ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์หลักการ

การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบ SQ4R หมายถึง วิธีการสอนอ่านที่เป็นระบบ เป็นวิธีการสอน เพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน การตีความ ขยายความ สรุปและจับใจความสำคัญจากการอ่านด้วยตนเอง ซึ่งการสอนแบบ SQ4R เน้นการอ่านซ้ำ ๆ จนกว่าจะเข้าใจและ

จดจำเรื่องราวที่อ่านได้ถึงแม้เป็นการสอนเน้นทักษะการอ่าน แต่ผู้สอนจะต้องสอนแบบการ
สอนภาษาเพื่อการสื่อสารคือ ประกอบด้วย การฟัง พูด อ่าน และเขียน และในชีวิตประจำวัน
ของเราย่อมอ่านสิ่งใดก็จะอ่านอย่างมีจุดประสงค์ และมักจะอ่านจากสื่อต่าง ๆ โดยผู้วิจัยได้เสนอ
การสอนแบบ SQ4R ดังนี้

1. แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการสอนแบบ SQ4R

วิธีสอนอ่านแบบ SQ4R พัฒนามาจากการสอนแบบ SQ3R จิวีวรรณ อุทากินันท์
(2542 : 168) อธิบายเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านแบบ SQ3R นี้ว่าเริ่ม โดยฟรานซิส
พี โรบินสัน (Francis P. Robinson) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านที่มหาวิทยาลัยโอไฮโอ
ได้ศึกษาเทคนิคการอ่าน และแนะนำวิธีการอ่านให้กับนักศึกษาจนประสบความสำเร็จเป็น
เวลานาน จากนั้นจึงสรุปออกมาเป็นสูตรหรือวิธีอ่านสั้น ๆ เพื่อให้จำง่าย คือ SQ3R มีขั้นตอน
ดังนี้ S = Survey (ขั้นสำรวจ) เป็นการอ่านสำรวจเนื้อเรื่องที่จะเรียนรู้ หรือการตรวจดูผ่าน ๆ
ทั้งหมดไปก่อน โดยไม่ดูในรายละเอียด เมื่อจะอ่านตำราบทใดต้องสำรวจดูก่อนว่าในบทนั้นมี
หัวข้อที่สำคัญอะไรบ้าง โดยเปิดจากหน้าแรกของบทนอกจากดูหัวข้อสำคัญแล้ว ยังควรดู
ตัวอย่างภาพประกอบ การสรุป หรือการทบทวนที่ผู้แต่งทำไว้ ขั้นตอนนี้จึงเป็นการตรวจดูภาพ
โครงสร้างทั้งหมดของบทเรียนก่อนที่จะอ่านอย่างพิจารณาต่อไป Q = Question (ขั้นตั้งคำถาม)
หมายถึง การอ่านเพื่อกำหนดจุดสนใจในการอ่านเนื้อเรื่อง โดยพยายามตั้งคำถาม 2-3
คำถามในแต่ละหัวข้อที่อ่าน (ตำราบางเล่มจะตั้งคำถามให้ด้วย) เช่น ในข้อเกี่ยวกับ “ระยะของ
การหลับ” อาจตั้งคำถามว่า “การหลับมีหลายระยะใช่หรือไม่” “แบ่งระยะของการหลับเป็น
อะไรบ้าง” “แต่ละระยะมีความแตกต่างกันอย่างไร” เป็นต้น การตั้งคำถามเป็นการเพิ่มความ
สนใจในการอ่านให้ตนเอง ช่วยให้ความรู้ใหม่มีความสัมพันธ์ต่อเนื้อเรื่องกับความรู้เดิมที่มีอยู่ก่อน
การอ่าน ทำให้เข้าใจดีขึ้น R1 = Read R ตัวแรกของ SQ3R (ขั้นอ่าน) หมายถึง การอ่านอย่าง
รอบคอบเป็นการอ่านอย่างละเอียด เพื่อจับใจความสำคัญในแต่ละย่อหน้า ต้องพยายามตอบ
คำถามที่ตั้งไว้ในขั้นแรกไปด้วย อ่านไปที่ละหัวข้อหรือทีละประเด็นสำคัญ ชิดเส้นใต้เฉพาะ
ส่วนที่สำคัญ ให้ความสนใจกับคำ วลี หรือประโยคที่เพิ่มตัวเอนหรือตัวหนา การอ่านในขั้นนี้
อ่านเพื่อตอบคำถามที่ตั้งไว้จบหัวข้อแรก แล้วหยุดพักสักครู่ ก่อนอ่านข้อต่อไป และถ้าหัวข้อที่
อ่านเป็นเรื่องยากมาก อาจต้องอ่านครั้งละหนึ่งหรือสองย่อหน้าในหัวข้อนั้น R2 = Recite R ตัว
ที่สองของ SQ3R (ขั้นทวนความจำ) หมายถึง ขั้นจดจำ เมื่อเข้าใจคำตอบและเนื้อเรื่องจากการ
อ่านแล้ว ควรพยายามจดจำหัวข้อที่สำคัญ โดยการจดบันทึกย่อหรือขีดเส้นใต้เพื่อเตือนความจำ
ของตนเอง และพยายามถามตนเองว่าจากการอ่านครั้งนี้ได้ความคิดอะไรใหม่ ๆ บ้าง ทดสอบ

ความจำด้วยการปิดหน้ากระดาษแล้วดูบันทึกที่เขียนไว้ว่าจำได้หรือไม่ ถ้าตอบไม่ได้ให้ทบทวนคำถาม คำตอบ และท่องจำจากความเข้าใจ หลังจากอ่านจบแต่ละหัวข้อ ควรจะหยุดและทวนความจำ ความเข้าใจ นั่นคือ พยายามตอบคำถามที่ตั้งไว้อีกครั้งหนึ่งด้วยคำพูดของตัวเอง โดยไม่กลับไปอ่านในตำรา หรือถ้าให้ดีกว่านั้น ควรสรุปเป็นการถาม-ตอบ สั้น ๆ ลงในสมุดด้วยสำนวนของตนเอง ถ้าไม่สามารถสรุปได้ ก็กลับไปอ่านอีกครั้งหนึ่งจนสามารถทำได้ คือ จนกระทั่งคุณสามารถจำได้ ไม่มีอะไรต้องอ่านซ้ำอีก เมื่ออ่านหัวข้อแรกจบแล้วจึงเริ่มต้นหัวข้อต่อไป โดยการตั้งคำถาม หาคำตอบในระหว่างที่อ่านหัวข้อนั้น ทวนความเข้าใจ และสรุปบันทึกก่อนจะอ่านหัวข้อต่อไป ให้กระทำซ้ำวงจร ตั้งคำถาม - อ่าน - ทวนความจำ (Question - Read - Recite) จนกระทั่งจบบทที่ตั้งใจอ่าน R3 = Review (ขึ้นทบทวนบ่อย ๆ) หมายถึง ขั้นตอนหลังจากการอ่านจนจบบทเรียนแล้ว โดยการกลับไปอ่านผ่าน ๆ แบบสำรวจในบทนั้นอีกเป็นครั้งคราว หรืออ่านบันทึกที่ตัวเองจัดทำไว้ จากนั้นลองทดสอบความจำความเข้าใจของตนเองโดยตอบคำถาม อาจถามเองตอบเองหรือถ้าให้ดีกว่า อาจขอให้เพื่อนเป็นผู้ถามคำถามให้ฟัง แล้วตนเองตอบด้วยคำพูดตามความเข้าใจ ถ้าตอบได้ถูกต้องเมื่อไรที่อาจารย์นัดสอบเรา พร้อมทั้งจะทำข้อทดสอบในเรื่องนั้น การทบทวนบ่อย ๆ เป็นนิสัยการเรียนที่สำคัญสำหรับนักศึกษาทุกคน

จวีลักษ์ณ์ บุญยะกาญจนะ (2525 : 9) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการอ่านวิธี SQ3R สรุปไว้ว่าเป็นการอ่านวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้อ่านได้พัฒนาการอ่านจากการอ่านออก แปลความหมายได้ไปสู่การอ่านเป็น วิธีอ่านประกอบด้วย 1) การสำรวจ หมายถึง สำรวจ ชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ สารบัญ คำนำ รวมทั้งแนวคิดและจุดมุ่งหมายของการเขียนหนังสือเล่มนั้น ๆ 2) การตั้งคำถาม คือ การพิจารณาให้แน่ชัดว่าตนเองต้องการคำตอบอะไร 3) การอ่าน คือ อ่านเพื่อที่จะได้คำตอบตามที่ได้ ตั้งคำถามไว้แล้ว โดยพยายามมุ่งหารายละเอียดเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดเจนในคำถามให้มากที่สุด 4) การจดจำ คือ เมื่อได้รับคำตอบจากการอ่านแล้วก็ควรมีการจดบันทึกไว้เพื่อเตือนความจำ และตรวจสอบว่าจากการอ่านนั้น ได้เกิดความคิดอะไรใหม่บ้าง 5) การทบทวน คือ ทบทวนว่าถูกต้องเพียงใด รวมทั้งพยายามนำความรู้ที่ได้รับออกมาใช้

เทคนิค SQ4R เป็นเทคนิคที่เน้นกลวิธีในการอ่านหลากหลายวิธีมาประกอบกัน เพื่อให้การอ่านมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้อ่านมีบทบาทในการสร้างความเข้าใจต่อบทอ่าน วิธีการที่ผู้อ่านอ่านบทอ่านได้อย่างมีความหมาย จำเป็นต้องมีกลวิธีความเข้าใจในการอ่าน 4 วิธี (Gunning, 1996 : 196-197) ดังต่อไปนี้

1.1 กลวิธีการเตรียมตัว เป็นกระบวนการที่ผู้อ่านใช้การสำรวจบทอ่าน การคาดการณ์ล่วงหน้า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างความคิดที่มีอยู่ในบทอ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างใจความสำคัญและรายละเอียดสนับสนุน รวมไปถึงการสรุปความและการใช้ฟังก์ชันสัมพันธ์ทางความหมายในการเตรียมตัวให้ผู้อ่านสร้างความหมายต่อบทอ่าน

1.2 การเพิ่มเติมรายละเอียด เป็นการเชื่อมโยงหรือสร้างความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่ได้จากบทอ่านกับองค์ความรู้เดิมของตนหรือเป็นการนำองค์ความรู้เดิมกับสิ่งที่ได้จากบทอ่านมาผสมผสานกันเป็นข้อมูลใหม่ การเพิ่มเติมรายละเอียดประกอบไปด้วยการอนุมาน การอุปมาอุปไมยการประเมินหรือการอ่านบทอ่านในเชิงวิจารณ์

1.3 การท่องจำ เป็นกลวิธีที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนในการจำโดยอาศัยการเขียนอย่างคร่าวๆ การเขียนบันทึกย่อ การขีดเส้นใต้ใจความสำคัญ การทดสอบตนเองและการอ่านทบทวนซ้ำ การเพิ่มเติมรายละเอียดและการท่องจำ เป็นกลวิธีที่ใช้ร่วมกันในบทอ่านที่ยากและซับซ้อน

1.4 การตรวจสอบ เกี่ยวข้องกับการตระหนักถึงความสามารถ ในการทำความเข้าใจในการอ่านของตนเองและความสามารถในการเลือกกลวิธีในการอ่านได้อย่างเหมาะสมกลวิธีในการตรวจสอบนี้ ได้แก่ การมีจุดมุ่งหมายในการอ่าน ความสามารถในการปรับอัตราความเร็วในการอ่านต่อบทอ่านที่ยาก การตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านและการอภิปรายกันเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจในการอ่าน

จากวิธีการดังกล่าว สรุปได้ว่า ความเข้าใจเป็นจุดประสงค์สำคัญในการอ่านและการอ่านเป็นกระบวนการสร้างความหมายจากบทอ่าน ซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องรู้จักกลวิธีหรือกระบวนการต่างๆ เพื่อให้การอ่านมีจุดมุ่งหมาย

2. ลักษณะสำคัญของการสอนแบบ SQ4R

การสอนแบบ SQ4R นั้นประกอบด้วย 6 ขั้นตอน โดยในแต่ละขั้นตอนนี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกกลวิธีต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการอ่านทั้งสิ้น เช่น ขั้นสำรวจ เป็นการดูแบบผ่าน ไปอย่างคร่าว ๆ เพื่อดูว่าเนื้อหาในบทนั้นมีควมยาวมากน้อยขนาดไหน และในขณะเดียวกันก็เป็นการจับใจความสำคัญอย่างคร่าว ๆ และดูหัวข้อย่อยในแต่ละบท รวมถึงคำถามและสรุปใจความท้ายบทด้วย เพื่อนำ ไปตั้งคำถามที่ได้มาจากบทอ่านเพื่อถามตัวเอง ซึ่งเป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับใจความสำคัญในบทนั้น ๆ ซึ่งจะช่วยให้การอ่านเป็นไปอย่างมีจุดหมายและจับประเด็นที่สำคัญได้ ซึ่งขั้นตั้งคำถามนี้ เป็นกิจกรรมที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้วางแผน ควบคุมและปรับปรุงกระบวนการที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายในการอ่านด้วย

ตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดอภิปัญญาในการเข้าใจจุดประสงค์ ตั้งจุดประสงค์ การเลือกยุทธวิธีที่เหมาะสม การจัดสนใจ และการประเมินความเข้าใจของตน (จิตรา ชัยอมฤต. 2539 : 25) หลังจากนั้น ผู้เรียนต้องกลับมาอ่านเนื้อหาซ้ำอีกครั้งอย่างละเอียดการอ่านอย่างแท้จริงจึงจะเกิดขึ้นในขั้นนี้ เป็นการอ่านเพื่อค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้แล้วและในขั้นนี้หากคำนึงถึงคำถามอะไรขึ้นได้อีกก็ให้จดบันทึกลงไป แล้วอ่านต่อไปจนกว่าจะได้คำตอบคำถามนั้นเมื่อได้คำตอบสำหรับคำถามที่ตั้งไว้แล้ว ใช้คำพูดของตนเองเพื่อสรุปคำตอบในขั้นตอนนี้สะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจของผู้อ่านด้วยว่าเข้าใจประเด็นสำคัญถูกต้องหรือไม่ เพราะการพูดคำตอบออกมาจากความจำ โดยใช้คำพูดของตนเองนั้น เป็นการถอดความรู้ที่ต้องคงความหมายและแนวคิดของเรื่องเดิมเอาไว้ให้ครบถ้วน โดยสามารถใช้ความรู้เดิมที่มีอยู่มาบูรณาการเข้ากับสิ่งที่รู้จากเรื่องที่อ่าน หลังจากนั้นให้เขียนคำตอบที่ได้ เพื่อสรุปใจความเรื่องราวที่ได้อ่านประกอบด้วยใจความหลักและใจความสนับสนุนซึ่งครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด และทบทวนสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จดบันทึกย่อไว้และเขียนสรุปใจความหลังจากที่ได้อ่านจบแล้ว เป็นการทบทวนคำถาม คำตอบ หากไม่แน่ใจส่วนใดของเรื่องให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่เพื่อให้จำได้ดีขึ้น

เทคนิค SQ4R เป็นเทคนิคการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจที่ใช้กลวิธีที่หลากหลายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิดในขั้นต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจบทอ่าน วิธีนี้ประกอบด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนที่ชัดเจน ดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นที่จัดทำให้บรรยากาศรู้สึกสบาย ไม่เคร่งเครียด เสนอสิ่งเร้าเพื่อให้ผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนบทเรียนใหม่ การเสนอเนื้อหาใหม่สำหรับการอ่านผู้สอนอาจกำหนดให้ผู้เรียนเตรียมมาเองหรือผู้สอนจะเป็นผู้จัดเตรียมก็ได้ เพราะการสอนมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้อ่านได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพราะฉะนั้นสื่อที่นำมาใช้เป็นของจริง

2. ขั้นสอน ซึ่งกระทำการสอนตามระบบวิธีการสอนแบบ SQ4R มี 6 ขั้นตอน คือ

2.1 ขั้นสำรวจ (Survey) ผู้สอนให้นักเรียนสำรวจเรื่องราวที่ได้อ่านอย่างคร่าว ๆ เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง การอ่านขั้นนี้ไม่ควรใช้เวลานานเกินไป

2.2 ขั้นตั้งคำถาม (Question) ผู้สอนควรตั้งคำถามเกี่ยวกับบทอ่านกับนักเรียนเพื่อฝึกการตอบคำถาม คำถามจะช่วยให้ผู้อ่านมีความอยากรู้อยากเห็น และทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องได้เร็ว

2.3 ขั้นอ่าน (Read) การอ่านข้อความในบทหรือตอนนั้น ๆ ซ้ำอย่างละเอียดและในขณะเดียวกันก็ค้นหาคำตอบสำหรับคำถามที่ได้ตั้งไว้ ในขั้นนี้เป็นการอ่านเพื่อจับใจความสำคัญโดยแท้จริง และตอบคำถามที่ตั้งไว้

2.4 ขั้นบอกคำตอบอีกครั้ง (Record) เมื่อได้คำตอบแล้ว ให้ผู้เรียนจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้อ่านจากขั้นตอนที่ 3 โดยใช้ภาษาของตนเองเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นและสามารถจำคำตอบนั้นได้ โดยคำตอบนั้นต้องคงความหมายเดิมของเรื่องเอาไว้

2.5 ขั้นเขียนสรุปใจความสำคัญ (Recite) ให้ผู้เรียนเขียนสรุปใจความสำคัญซึ่งประกอบด้วยใจความหลักและใจความรอง โดยพยายามใช้ภาษาของตนเอง ถ้ายังไม่แน่ใจบทใดหรือตอนใดให้กลับไปอ่านซ้ำใหม่

2.6 ขั้นทบทวน (Reflect) ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ วิจัย บทอ่านที่ผู้เรียนได้อ่านแล้วแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ผู้เรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องหรือความคิดเห็นไม่สอดคล้องเป็นการทบทวนเรื่องที่อ่านทั้งหมด ในขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนว่าจดจำหรือเข้าใจเรื่องราวทั้งหมดได้มากน้อยแค่ไหน หากส่วนไหนที่ยังจดจำไม่ได้ก็กลับไปอ่านซ้ำและทบทวน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจแนวคิดที่ชัดเจนและมีความคงทนในการจดจำอีกด้วย

3. ขั้นสรุปและประเมินผล

เมื่อจบขั้นตอนการสอนแบบ SQ4R แล้ว ผู้สอนจะต้องมีการวัดผลและประเมินผลว่าผู้เรียน ได้ความรู้ตามจุดประสงค์หรือไม่ เป็นการประเมินความสามารถเพื่อนำผลมาพัฒนาผู้เรียนและช่วยผู้เรียนอ่อน โดยอธิบายเพิ่มเติมให้ทำแบบฝึกมากขึ้น หรือสำหรับผู้เรียนดีก็อาจจะให้แบบฝึกเพื่อเสริมให้มีทักษะเพิ่มขึ้นอีกก็ได้

ที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R เป็นวิธีการสอนอ่านที่ดี มีขั้นตอนการสอนที่เป็นระบบที่ชัดเจน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองมากที่สุด ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ โดยครูมีบทบาทในการกระตุ้น ช่วยให้นักเรียนคิดและใช้ความสามารถในการอ่าน เมื่อนักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนการอ่านทั้ง 6 ขั้น แล้วจะทำให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้ในที่สุด

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี รูปแบบของการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ การปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ และประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีนักการศึกษาหลายท่านได้รวบรวมไว้ ดังนี้

1. ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

ทิสนา แคมมณี (2545 : 147) กล่าวไว้ว่า แผนการสอนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการนำหลักสูตร ไปปรับใช้ระดับชั้นเรียน และแผนการสอนเป็นสิ่งที่ช่วยให้ครูได้วางแผนการสอน เตรียมการสอน ไว้ล่วงหน้า อันจะส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ

ชาญชัย ยมดิษฐ์ (2548 : 367) อธิบายว่า แผนการสอน ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Lesson Plan หมายถึง แผนที่กำหนดขั้นตอนการสอนที่มุ่งหวังจะให้ผู้เรียน ได้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ในเนื้อหา และประสบการณ์หน่วยใดหน่วยหนึ่งตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ฉัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง และคณะ (2545 : 53) อธิบายว่า แผนการจัดการเรียนรู้ (Lesson Plan) หมายถึง การเตรียมจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ และเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาใดวิชาหนึ่งให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนด แผนการจัดการเรียนรู้มี 2 ระดับ ได้แก่ ระดับหน่วยการเรียนรู้ (Unit Plan) และระดับบทเรียน (Lesson Plan)

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549 : 297) อธิบายว่า แผนการสอน คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

เนลสัน บอสซิง (Nelson Bossing. 1961 : unpagged ; อ้างอิงมาจาก ชาญชัย อาจิณสมาจร. 2542 : 18) ให้คำจำกัดความของแผนการสอนว่า หมายถึง ข้อความของผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการให้บรรลุและวิถีทางที่ทำให้สิ่งเหล่านั้นบรรลุในฐานะเป็นผลลัพธ์ของกิจกรรมที่ทำในแต่ละวันภายใต้การแนะนำของครู

สรุปได้ว่า แผนการสอน หรือแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนสร้างขึ้นไว้ล่วงหน้า โดยการจัดเนื้อหาสาระ สื่อ อุปกรณ์ การวัดและการ

ประเมินผล ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือเพื่อให้ได้ผลตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ละตรงตามหลักสูตรกำหนด รวมทั้งการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน

2. ความสำคัญของแผนการสอน

สงบ ตักษณะ (อ้างอิงมาจาก อากรณ์ ใจเที่ยง. 2546 : 206) ได้อธิบายถึงผลดีของการทำแผนการสอน ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนวิธีเรียนที่มีความหมายยิ่งขึ้น เพราะเป็นการจัดทำอย่างมีหลักการที่ถูกต้อง
2. ทำให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ทำให้สอนได้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตร และสอนได้ทันเวลา
3. เป็นผลงานวิชาการที่สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้
4. ช่วยให้ความสะดวกแก่ครูผู้มาสอนแทน ในกรณีที่ผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนได้

3. ประโยชน์ของการจัดทำแผนจัดการเรียนรู้

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง และคณะ (2545 : 53) อธิบายถึงประโยชน์ของการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. เพื่อให้เห็นความต่อเนื่องของการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร
2. เพื่อให้จัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความ ต้องการของผู้เรียน
3. เพื่อให้สามารถเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ให้พร้อมก่อนทำการสอนจริง
4. เพื่อให้ผู้สอนมีความมั่นใจและเชื่อมั่นในการจัดการเรียนรู้
5. เพื่อให้เกิดการปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้จากข้อจำกัดที่พบ
6. เพื่อให้ผู้สอนแทนได้ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น
7. เพื่อเป็นหลักฐานสำหรับการพิจารณาผลงาน และคุณภาพในการปฏิบัติการสอน
8. เพื่อเป็นเครื่องมือบ่งชี้ความเป็นวิชาชีพของครูผู้สอน

4. รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง และคณะ (2545 : 54-58) แผนการจัดการเรียนรู้มีหลายรูปแบบ

ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของหน่วยงานต้นสังกัด สถานศึกษา หรือผู้สอนที่จะเลือกใช้รูปแบบที่คิดว่ามีความเหมาะสมและสะดวกต่อการนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่นิยมใช้ทั่วไป มีดังต่อไปนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบบรรยายหรือแบบเรียงหัวข้อ แผนการจัดการเรียนรู้ชนิดนี้จะเป็นการเรียงรายละเอียดขององค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ตามลำดับ โดยใช้ความเรียง เป็นรูปแบบที่ได้รับความนิยม แต่มีข้อจำกัดในกรณีที่รายละเอียดอยู่คนละหน้ากัน เนื่องจากยากต่อการมองเห็นความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบ

2. แผนการจัดการเรียนรู้แบบตาราง แผนการจัดการเรียนรู้ชนิดนี้เป็นการนำรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้มาเขียนลงในตารางภายในหน้าเดียว เพื่อให้ง่ายต่อการมองเห็นความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบ แต่มีข้อจำกัดในด้านพื้นที่ในการเขียนและภาระในการตีตาราง

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549 ก : 299-305) อธิบายว่า รูปแบบของแผนการสอนไม่มีรูปแบบตายตัว ขึ้นอยู่กับหน่วยงานหรือสถานศึกษาแต่ละแห่งจะกำหนด อย่างไรก็ตาม ลักษณะส่วนใหญ่ของแผนการสอนจะคล้ายคลึงกัน แต่ที่นิยมใช้มี 3 รูปแบบ ดังนี้

1. แบบเรียงหัวข้อ รูปแบบนี้จะเรียงตามลำดับก่อนหลังโดยไม่ต้องตีตาราง รูปแบบนี้ให้ความสะดวกในการเขียน แต่มีส่วนเสียคือยากต่อการดูให้สัมพันธ์กันในแต่ละหัวข้อ

2. แบบกึ่งตาราง รูปแบบนี้จะเขียนเป็นช่อง ๆ ตามหัวข้อที่กำหนด แม้ว่าต้องใช้เวลาในการตีตารางแต่ก็สะดวกต่อการอ่าน ทำให้เห็นความสัมพันธ์ของแต่ละหัวข้ออย่างชัดเจนดังตัวอย่าง

5. ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

ถวัลย์ มาศจรัส (2546 : 55-57) ได้สรุปขั้นตอนการจัดทำแผนการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. เลือกรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้ นำหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้แล้วมาพิจารณาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
2. ตั้งชื่อแผนตามหัวข้อสาระการเรียนรู้
3. กำหนดจำนวนเวลา ระบุระดับชั้น
4. วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้จากมาตรฐานการเรียนรู้รายปีหรือรายภาคที่เลือกไว้เขียนเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชา โดยยึดหลักการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ของ

ลินน์ มอริส (Lynn Morris) ที่ว่าจุดประสงค์การเรียนรู้ต้อง

4.1 บรรยายจุดหมายปลายทางไม่ใช่วิธีการ

4.2 สะท้อนถึงระดับต่าง ๆ ของทักษะที่เกิด

4.3 ใช้คำกริยาที่เป็นรูปธรรม และใช้องค์ประกอบ 3 ส่วนตามแนวของ

โรเบิร์ต เมจเจอร์ (Robert Mager) คือ

4.3.1 พฤติกรรม (Overall Behaviour)

4.3.2 สถานการณ์หรือเงื่อนไข (Important Conditions)

4.3.3 เกณฑ์ (Criterion)

5. เลือกจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วิเคราะห์ไว้แล้ว เฉพาะข้อที่สัมพันธ์กับหัวข้อ
สาระการเรียนรู้ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้หรือจุดประสงค์ปลายทางตามธรรมชาติวิชา

6. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้เป็นรายละเอียดสำหรับนำไปจัดการเรียนรู้ สาระ
การเรียนรู้จะเป็นเนื้อหาใหม่ของมวลเนื้อหาที่กำหนดไว้ที่จำเป็นต้องสอน

7. กำหนดจุดประสงค์นำทางตามลำดับความง่ายของเนื้อหา นั้น ๆ

8. เลือกกิจกรรมและเทคนิคการสอนที่เหมาะสม

9. เลือกสื่ออุปกรณ์ สำหรับใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสาระ
การเรียนรู้ที่เลือกมา เช่น รูปภาพ บัตรคำ วิดีทัศน์

10. จัดทำลำดับขั้นตอนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงขั้นตอนการสอน
ตามธรรมชาติวิชา ตามจุดประสงค์นำทาง และควรคำนึงถึงการบูรณาการเทคนิคและ
กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เข้าไว้ในแต่ละขั้นตอนด้วย

11. กำหนดการวัดผลประเมินผลโดยระบุวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ทั้งที่เกิด
ระหว่างเรียนตามจุดประสงค์ย่อย จุดประสงค์นำทาง และที่เกิดหลังการเรียนการสอนเมื่อจบ
แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการวัดที่หลากหลายรูปแบบตามความเหมาะสม เช่น ปฏิบัติ
จริง การทดสอบความรู้ การทำงานกลุ่ม ฯลฯ

รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้ปรับใช้เพื่อจัดทำแผนการจัดการ
เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอน SQ4R คือ รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบเรียงหัวข้อ ดังนี้

ตัวอย่าง รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอน SQ4R

1. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด
2. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด
 - 2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้
3. สาระการเรียนรู้
4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์
6. กิจกรรมการเรียนรู้

 ชั้นนำ

 ชั้นกิจกรรม

1. กิจกรรมก่อนการอ่าน (Pre - Reading)
2. กิจกรรมระหว่างการอ่าน (While - Reading)

 ชั้นที่ 1 ชั้นสำรวจ (Survey)

 ชั้นที่ 2 ชั้นตั้งคำถาม (Question)

 ชั้นที่ 3 การอ่านรอบคอบ (Read)

 ชั้นที่ 4 ชั้นบอกคำตอบอีกครั้ง (Record)

 ชั้นที่ 5 ชั้นเขียนสรุปใจความสำคัญ (Recite)

3. กิจกรรมหลังการอ่าน (Post - Reading)

 ชั้นที่ 6 ชั้นทบทวน (Reflect)

 ชั้นสรุปและประเมินผล

7. การวัดและการประเมินผล
8. สื่อและแหล่งเรียนรู้
9. กิจกรรมเสนอแนะ
10. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา
11. บันทึกผลหลังการเรียนรู้

สรุปแล้วในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูแต่ละครั้ง ควรดำเนินการตามขั้นตอน โดยเริ่มจากการทดสอบก่อนเรียน ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ชั้นดำเนินกิจกรรมการสอน ชั้นสรุปบทเรียน และชั้นการประเมินผลการเรียน จะทำให้ครูมีความมั่นใจในการสอนและการสอนมีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง

การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การนำผลการสอนไปทดลองใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้แล้ว นำผลที่ได้มาปรับปรุงเพื่อนำไปใช้สอนจริง ให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2547 : 94 - 98) ได้ให้ความหมายของเกณฑ์ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

เกณฑ์การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เกณฑ์การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของแผนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นระดับที่ผู้จัดทำแผนการสอนจะพึงพอใจว่าหากแผนการสอนมีประสิทธิภาพระดับนั้นแล้ว แผนการสอนนั้นก็มีความดีที่นำไปสอนกับนักเรียนให้เกิดสัมฤทธิ์สูงสุด เกณฑ์การหาประสิทธิภาพกำหนดเป็น เกณฑ์ที่ผู้สอนคาดเดาว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนทั้งหมดต่อร้อยละของผลการทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด นั่นคือ E_1/E_2 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ / ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) คือ การประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (Transitional Behavior) ของผู้เรียน ได้แก่ การประกอบกิจกรรมกลุ่ม งานที่มอบหมาย และกิจกรรมอื่น ๆ ที่ผู้สอนกำหนดไว้

ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) คือ การประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (Terminal Behavior) โดยพิจารณาจาก การทดสอบหลังเรียน และการสอบไล่

ตัวอย่าง 80 / 80 หมายความว่า เมื่อเรียนจากแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้เรียนจะสามารถทำแบบฝึกหัด กิจกรรม หรืองาน ได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80 และข้อสอบปลายภาคเรียนหรือสอบไล่ ได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80 การที่กำหนดเกณฑ์ E_1/E_2 ให้มีค่าเท่าใดนั้น ให้ผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตามความเหมาะสม โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำ มักจะตั้งไว้ 80 / 80 หรือ 90 / 90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะหรือเจตคติ อาจตั้งไว้ให้ต่ำกว่านี้ เช่น 75 / 75 เป็นต้น

สรุปได้ว่า การหาประสิทธิภาพของแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการตรวจสอบและพิจารณาคุณค่าของแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้อย่างมีระบบก่อนนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนว่าสื่อนั้นมีคุณภาพ มีจุดเด่น จุดด้อยอย่างไร ช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการสอนมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้นำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ

2. การหาค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การหาค่าดัชนีประสิทธิผล เป็นการหาค่าอัตราส่วนของความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน โดยการเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนจากการทดสอบหลังเรียน โดยทั่วไปค่าดัชนีประสิทธิผลจะต้องมีค่า .05 ขึ้นไป

ความพึงพอใจ

1. ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนให้ เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งความพึงพอใจเกิดขึ้นจากการได้รับการตอบสนองต่อแรงจูงใจ หรือความต้องการของผู้เรียนในแนวทางที่ผู้เรียนแต่ละคนพึงประสงค์ ได้มีผู้ให้ความหมายของ ความพึงพอใจไว้ ดังนี้

มอร์ส (Morse. 1955 : 27 ; อ้างอิงใน จิราภรณ์ เลี่ยมโรสง. 2546 : 35) ได้ให้ ความหมายว่าความพึงพอใจ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถผ่อนคลายความเครียด ของผู้ที่ ทำงานให้ลดน้อยลง ถ้าเกิดความเครียดมากจะทำให้เกิดความไม่พอใจในการทำงานและความ เครียดนี้ มีผลมาจากความต้องการของมนุษย์เมื่อมนุษย์มีความต้องการมาก จะเกิดปฏิกิริยา เรียกร้องหาวิธีตอบสนองความเครียดก็จะลดน้อยลงหรือหมดไป ความพึงพอใจก็จะมากขึ้น

กู๊ด (Good. 1973 : 7 ; อ้างอิงใน จิราภรณ์ เลี่ยมโรสง. 2546 : 35-36) ให้ ความหมายว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพหรือระดับความพึงพอใจที่เป็นผลมาจากความ สนใจและเจตคติของบุคคลที่มีต่องาน

วอลเลอร์สไตน์ (Wallerstein. 1971 : 256 ; อ้างอิงใน ธิดา พรกำเนตทรัพย์. 2549 : 11) ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อ ได้รับความสำเร็จ ตามความมุ่งหมายและอธิบายว่า ความพึงพอใจ เป็นกระบวนการทางจิตวิทยาไม่สามารถ มองเห็น ได้ชัดเจน แต่สามารถคาดคะเนได้ว่ามีหรือไม่มีจากการสังเกตพฤติกรรมของคน เท่านั้นการที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจจะต้องศึกษาปัจจัย และองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุแห่ง ความพึงพอใจนั้น

กิติมา ปรีดีดิลก (2532 : 321) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ หรือพอใจที่มีองค์ประกอบและสิ่งจูงใจในด้านต่าง ๆ และได้รับการตอบสนองต่อความ ต้องการนั้น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 76) ได้กล่าวถึง ความพึงพอใจว่า เป็นความรู้สึกรวมของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวกที่เกิดจากการปฏิบัติงานและได้รับการตอบแทน คือ ผลที่เป็นความพึงพอใจที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญกำลังใจ สิ่งเหล่านี้มีผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานส่งผลต่อความสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

อรทัย บุญช่วย (2544 : 10) สรุปความหมายของความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึกและทัศนคติของบุคคลอันเนื่องมาจากสิ่งเร้าและแรงจูงใจ ซึ่งจะปรากฏออกมาทางพฤติกรรม โดยแสดงออกมาในลักษณะของความชอบ ความพึงพอใจที่จะเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกที่ดี ความชอบใจ หรือการมีเจตคติที่ดีต่อการกระทำของบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมาจากการกระทำโดยการเปรียบเทียบกับสิ่งอื่นที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ อาจใช้สถิติปัญหาและพื้นฐานทางอารมณ์เป็นเครื่องมือตัดสิน ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนต้องจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ สร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพอใจ สนใจและตั้งใจเรียน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. การวัดความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ เป็นทัศนคติในทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การที่จะวัดความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจของบุคคล จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างเครื่องมือที่ช่วยในการวัดความพึงพอใจ ซึ่งนักวิชาการหลายคน ได้กล่าวถึง การวัดความพึงพอใจไว้ พอสรุปได้ ดังนี้

โยธิน ศันสนยุทธ (2530 : 66) กล่าวว่า เครื่องมือการวัดความพึงพอใจของบุคคลวิธีที่ง่ายที่สุดคือการใช้แบบสอบถาม ที่ใช้มาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งประกอบด้วย ชุดคำถามและมีตัวเลือก 5 ตัว คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และสามารถนำคะแนนมาวิเคราะห์ได้ว่ามีความพึงพอใจด้านใดสูงและด้านใดต่ำ โดยใช้วิธีทางสถิติ

ถวัลย์ ธาราโภชน (2536 : 77) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดความพึงพอใจเป็นการวัดความรู้สึก หรือการวัดทัศนคตินั้น จะวัดออกมาในลักษณะของทิศทาง (Direction) ซึ่งมีอยู่ 2 ทิศทาง คือ ทางบวกหรือทางลบ และการวัดในลักษณะปริมาณ (Magnitude) ซึ่งเป็นความเข้มข้น ความรุนแรง หรือระดับทัศนคติไปในทิศทางที่พึงประสงค์ หรือไม่พึงประสงค์นั่นเอง

ซึ่งวิธีวัดมีอยู่หลายวิธี เช่น การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การใช้แบบสอบถาม เป็นการใช้แบบสอบถามที่มีคำอธิบายไว้อย่างเรียบร้อย เพื่อให้ทุกคนตอบออกมาเป็นแบบแผนเดียวกัน วิธีนี้เป็นวิธีที่นิยมใช้มากที่สุดในการวัดความพึงพอใจ มาตราวัดที่นิยมและใช้อยู่ในปัจจุบัน คือ มาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งประกอบด้วย ข้อความที่แสดงถึงความพอใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง มีระดับความรู้สึก 5 ระดับ เช่น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2. การสัมภาษณ์เป็นวิธีวัดความพึงพอใจทางตรงทางหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีจึงจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงได้

3. การสังเกต เป็นวิธีวัดความพึงพอใจ โดยสังเกตพฤติกรรมของบุคคล เป้าหมายไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูด กิริยาท่าทาง วิธีนี้ จะต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจัง และการสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

วรูม (Vroom, 1967 ; อ้างอิงใน วิโรชา ปาระรัตน์, 2543 : 24) ได้กล่าวถึง วิธีวัดความพึงพอใจ สรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจ โดยทั่วไปจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ หรือใช้แบบสอบถาม การจะเลือกใช้วิธีใดนั้นขึ้นอยู่กับกลุ่มตัวอย่างที่จะวัด เช่น กลุ่มบุคคลที่สามารถอ่านและเข้าใจสื่อทางภาษาได้ก็จะใช้แบบสอบถาม เพราะนอกจากจะประหยัดเวลาแล้ว ผู้ตอบยังมีความเป็นอิสระที่จะตอบ ส่วนในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างไม่สามารถอ่านสื่อทางภาษาได้ จำเป็นต้องใช้วิธีการสัมภาษณ์ แต่ต้องแก้ปัญหาเรื่องความเป็นอิสระของผู้ตอบ ในด้านข้อคำถามนั้น บุคคลจะถูกถามระดับความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจในสิ่งนั้น ๆ ในแง่มุมต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของเรื่องที่ต้องการจะศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจ เป็นการตรวจสอบทัศนคติของบุคคลที่ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีทั้งทางบวกและทางลบ โดยใช้เครื่องมือได้หลายแบบ เช่น การใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกต

บริบทของโรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา

โรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา ตั้งอยู่เลขที่ 35 ถนนจุฑาธุช ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44000 สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคาม

จังหวัดมหาสารคาม จัดการเรียนการสอน 3 ระดับ คือ 1. ระดับก่อนประถมศึกษา 2. ระดับประถมศึกษา 3. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีครู จำนวน 26 คน มีนักเรียน จำนวน 501 คน

วิสัยทัศน์ (Vision)

“มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา เร่งพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เข้าสู่ประชาคมอาเซียน บริหารจัดการ โรงเรียนเป็นฐานพัฒนาท้องถิ่น ไทย ก้าวทันเทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่งเสริมงานอาชีพ ศิลปวัฒนธรรมไทย ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง”

ปรัชญาการจัดการศึกษา โรงเรียนเน้นคุณภาพการจัดการศึกษาที่สนองต่อความต้องการของนักเรียนและชุมชน พัฒนาความรู้คู่คุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ด้านเทคโนโลยี จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมพัฒนาอาชีพตระหนักในความเป็นอาเซียนและ น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

คำขวัญ “สามัคคี มีวินัย ใฝ่คุณธรรม เป็นคนดีของสังคม”

คติพจน์ “สุชา สังฆัสสะ สามัคคี” ความพร้อมเพรียงของหมู่คณะนำมาซึ่งความสุข

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
3. บริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
4. จัดการศึกษาโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. พัฒนาเทคโนโลยีและเตรียมความพร้อมสู่อาเซียน

เป้าหมาย (Goals)

1. ผู้เรียนมีความรู้ตามมาตรฐานการจัดการศึกษา และภาษาอังกฤษ ภาษาจีน
2. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์
3. โรงเรียนมีห้องเรียน ห้องพิเศษ และภูมิทัศน์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. โรงเรียนมีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม และใช้หลักธรรมาภิบาล
5. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการศึกษาของ โรงเรียน
6. ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและประเทศใน

กลุ่มอาเซียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

สุคนธ์รัตน์ สวัสดิคุณ (2553 : 70-73) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างชุดการสอน อ่านจับใจความด้วยวิธี SQ4R สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังการใช้ชุดการสอน สูงกว่าก่อนใช้ชุดการสอน อ่านจับใจความอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของชุดการสอนที่ใช้ข่าวและความเชิงวิชาการเป็นเนื้อหาที่นำมาบูรณาการร่วมกับเทคนิควิธีการสอนแบบ Q4R

ศศิธร ไชยเทศ (2554 : 111-131) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์ และการยอมรับนับถือตนเอง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญากับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R มีการคิดวิเคราะห์ หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สนธญา พลิตี (2548 : 100 - 115) ได้ศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจรรณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรียนวิทยาศาสตร์ด้วยวิธี เอส คิว โฟร์ อาร์ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 คน ซึ่งกำลังเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนบ้านห้วยผึ้ง อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิทยาศาสตร์ด้วยวิธี เอส คิว โฟร์ อาร์ มีคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจรรณญาณหลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอน 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิทยาศาสตร์ด้วยวิธี เอส คิว โฟร์ อาร์ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนการสอน

สุภาณี โสโท (2554 : 115-122) ได้ทำการวิจัยการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ การคิดวิเคราะห์ และแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL PLUS กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 ห้อง จัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus และจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดความเข้าใจการอ่าน 3) แบบทดสอบวัดการคิดวิเคราะห์ 4) แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วน

เปรียบเทียบมาตรฐาน และทดสอบสมมุติฐานด้วย t-test (Independent Samples) และ F-test (One-way MANOVA) ผลการวิจัย พบว่า 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R วิชาภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพ 2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R มีดัชนีประสิทธิผลและนักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน 3) นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 แต่มีการคิดวิเคราะห์และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่แตกต่างกัน

เมฆลา ลือโสภา (2555 : 118-124) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R ผลการศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้ นักเรียนมีคะแนนด้านการอ่านจับใจความสูงขึ้น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

งานวิจัยต่างประเทศ

ลัมปีคิน (Lumkin, 1991 : 3694-A) ได้ศึกษาผลการสอนทักษะการคิดวิเคราะห์ที่มีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในเนื้อหาสังคมศึกษา ในนักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 ผลการศึกษาพบว่า เมื่อได้สอนทักษะการคิดวิเคราะห์แล้ว นักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 มีความสามารถด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ไม่แตกต่างกัน นักเรียนเกรด 5 ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในเนื้อหาสังคมศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนเกรด 6 ที่เป็นกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในเนื้อหาสังคมศึกษาสูงกว่ากลุ่มควบคุม

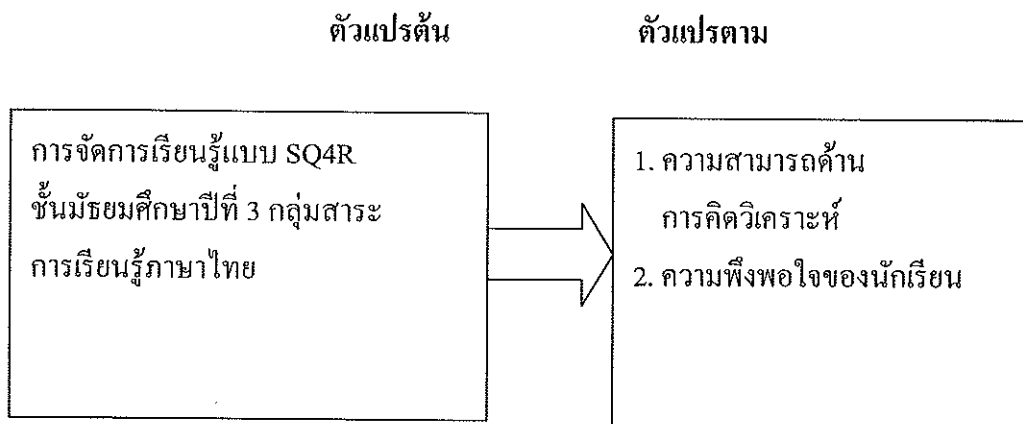
สเวนนัมสัน (Swennumson, 1993 : 2209-A) ได้ทำการวิจัยผลของการฝึกอ่านตามขั้นตอน เอส คิว ทรี อาร์ ของนักศึกษาวิทยาลัยการศึกษาผู้ใหญ่ กลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 4 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน คือ กลุ่มที่ 1 เป็นนักศึกษาที่แต่งงานแล้ว กลุ่มที่ 2 เป็นนักศึกษาที่มีสถานภาพเป็นบิดา – มารดา กลุ่มที่ 3 เป็นนักศึกษาอายุ 24 ปี เป็นต้นไป และกลุ่มที่ 4 เป็นนักศึกษาใหม่ที่ลงทะเบียนเข้าเรียนในภาคการศึกษาแรก โดยให้นักศึกษาทั้ง 4 กลุ่ม ฝึกอ่านตามขั้นตอน เอส คิว ทรี อาร์ วันละ 1 คาบ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ เมื่อนำคะแนนก่อนการฝึกและหลังการฝึกมาหาค่า t-test พบว่า การฝึกอ่านตามขั้นตอน เอส คิว ทรี อาร์ สามารถเพิ่มความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษาทุกกลุ่ม

แซม (Sams. 2003 : 57-65) ได้ศึกษาวิธีสอนไวยากรณ์เพื่อให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ และเขียนอธิบายได้ โดยให้นักเรียนวิเคราะห์ประโยคผ่านกระบวนการตั้งคำถามเพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ของประโยคให้ชัดเจน ผลการทดลองพบว่า การสอนด้วยวิธีนี้ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์เพิ่มขึ้น และนักเรียนสามารถเขียนอธิบายเป็นขั้นตอนในรูปแบบของแผนภาพได้ ซึ่งแผนภาพจะมีส่วนช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ดีขึ้นเพราะแผนภาพจะช่วยให้มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นหลักและประเด็นย่อยต่าง ๆ ในประโยคได้ชัดเจนขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้นักเรียนขยายประโยค และเชื่อมโยงความคิดในประโยคหลักให้เข้ากับประโยคย่อยต่าง ๆ ได้

ดอน มาติน และคาร์วัลโฮ (Don Martin and Carvalho. 2008 : 113 - 118) ได้ศึกษาการอ่านและความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์สาเหตุวิธีสอนแบบต่าง ๆ สำหรับการสอนอ่านภาษาอังกฤษให้กับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบภาษากับการจัดการเรียนรู้แบบปกติเป็นสองวิธีหลักที่นำมาใช้ในการสอนอ่าน การสอนแบบภาษา ช่วยให้เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้จำนวนมากประสบผลสำเร็จในการเรียน เช่นเดียวกับการสอนแบบปกติจะช่วยให้ครูสามารถชี้แนะ บอกรับและประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน นอกจากนี้การวิจัยเพื่อแสดงผลการจัดการเรียนรู้แบบภาษาและการสอนแบบปกติ ผู้วิจัยยังได้บททวนอภิปรายเกี่ยวกับระบบประสาทและลักษณะทางจิตวิทยาของการพัฒนาทักษะการอ่าน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ด้านการอ่านตามแนวคิด SQ4R มีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการอ่านจะช่วยให้เด็กนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงขึ้น และช่วยให้นักเรียนสื่อสารได้ครบทั้ง 4 ด้าน คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน โดยสามารถจับประเด็น สรุป วิเคราะห์ วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย
2. แบบแผนการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและการพัฒนาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. วิธีดำเนินการวิจัย
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล
8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 28 คน โรงเรียนเทศบาล
สามัคคีวิทยา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2
ปีการศึกษา 2556

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแผนที่สร้างขึ้นโดยยึดขั้นตอน
การสอนแบบ SQ4R ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ตัวชี้วัด การจัดกิจกรรมการ
เรียนรู้สื่อ / อุปกรณ์ การวัดและการประเมินผล จำนวน 7 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 14
ชั่วโมง
2. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ จำนวน 1 ชุด เป็นแบบปรนัย
ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระ
การเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า

(Rating Scale) แบ่งระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 20 ข้อ

การสร้างและการพัฒนาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎี หลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.2 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R

1.3 ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาที่จะใช้ในการจัดทำแผนการเรียนรู้พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแผนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา มาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัด และเวลาเรียน เพื่อสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แล้วทำการวิเคราะห์หน่วยย่อย ๆ เพื่อจัดทำแผนการเรียนรู้จำนวน 7 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง ใช้เวลาเรียนทั้งหมด 14 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1.5 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยให้สอดคล้องกับวิธีสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 7 แผน รวม 14 แผน ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ตารางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แผนที่	การจัดการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
-	ทดสอบก่อนเรียน (ไม่รวมเวลา)	1
1	การอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้เพลง	2
2	การอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นิทาน	2
3	การอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้บทความ	2
4	การอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้ข่าว	2
5	การอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้สารคดี	2
6	การอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้โฆษณา	2
7	การอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้บทร้อยกรอง	2
-	ทดสอบหลังเรียน (ไม่รวมเวลา)	1
รวม		14

1.6 นำแผนพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่สำเร็จแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม ความชัดเจนในการใช้ภาษา แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง ก่อนนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพและประเมินความเหมาะสม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1.6.1 นายบุญทัน คนใจบุญ วุฒิการศึกษา ศศ.ม (ภาษาไทย สาขารวมคดี) ตำแหน่ง ครูชำนาญการ โรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1.6.2 นายวิสูตร อุ่นใจ วุฒิการศึกษา ศศ.ม (ภาษาไทย) ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการ โรงเรียนเมืองวาปีปทุม ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

1.6.3 นายไสว ประภาศรี วุฒิการศึกษา ศศ.ม (สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน) ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะ ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ เทศบาลเมืองมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

1.6.4 นางศิริพร ศรีสุนนท์พันธ์ วุฒิการศึกษา ค.ม. (สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน) ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้านจัวบา ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

1.6.5 นางพัชรี ภูนาคพันธ์ วุฒิการศึกษา กศ.ม (สาขาการวิจัยการศึกษา)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเทศบาลบ้านแมค สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

เมื่อผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.7 นำแผนพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วพร้อมทั้งแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมอีกครั้งหนึ่ง เพื่อประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนตามแบบประเมิน ลิเคอร์ท (Likert) เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมี 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 102) แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย ซึ่งต้องได้ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไปจึงถือว่าเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ สามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มี 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 102-103) ดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
เหมาะสมมาก	ให้ 4 คะแนน
เหมาะสมปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
เหมาะสมน้อย	ให้ 2 คะแนน
เหมาะสมน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

การแปลผลเกณฑ์การให้ความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
4.51 – 5.00	เหมาะสมมากที่สุด
3.51 – 4.50	เหมาะสมมาก
2.51 – 3.50	เหมาะสมปานกลาง
1.51 – 2.50	เหมาะสมน้อย
1.00 – 1.50	เหมาะสมน้อยที่สุด

1.9 โดยเกณฑ์การประเมินแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยอมรับได้ต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ประเมิน ได้ค่าเฉลี่ยรายแผนตั้งแต่ 4.20 – 4.80 ตามลำดับ และมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.54 แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การประเมินพบว่าแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้

แบบ SQ4R มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด และผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้แก้ไขปรับปรุงในด้านภาษาที่ใช้ให้มีความกระชับ ไม่ยืดยาว ใ้ใจความและเข้าใจง่ายขึ้นด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลควรระบุให้ชัดเจน

1.10 นำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 30 คน เพื่อหาข้อบกพร่อง เกี่ยวกับเวลาที่ใช้ในกิจกรรม การใช้สื่อการสอน ความเหมาะสมด้านเนื้อหา พิจารณาความถูกต้องอีกครั้ง แล้วจึงนำไปแก้ไขปรับปรุงต่อไป

1.11 นำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้วพิจารณาความถูกต้องอีกครั้งแล้วจึงนำไปพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 นักเรียน 28 คน

2. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษารายละเอียดของสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.2 ศึกษาทฤษฎีและวิธีการสร้างแบบทดสอบจากหนังสือการวิจัยเบื้องต้น ศึกษาการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทย และศึกษาวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และจุดประสงค์จากหนังสือการสร้างและพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์

2.3 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ เพื่อจะเลือกไว้ใช้จริง 30 ข้อ

2.4 นำแบบทดสอบวัดความสามารถทางการเรียนเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ

2.5 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยพร้อมแบบประเมินเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ซึ่งเป็นชุดเดียวกับแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยหาดัชนีความสอดคล้องโดยใช้สูตร IOC (สมนึก ภัททิยธานี 2546 : 22) จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน โดยกำหนดคะแนนความคิดเห็น ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องจุดประสงค์การเรียนรู้
 ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องจุดประสงค์การเรียนรู้
 ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องจุดประสงค์การ

เรียนรู้

2.6 วิเคราะห์ข้อมูลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ว่าตรงกันหรือไม่ แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC เฉลี่ยตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 เป็นข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเนื้อหาใช้ได้

2.7 นำแบบทดสอบที่ผ่านการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์จากผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 คน มาจัดพิมพ์เป็นข้อสอบฉบับจริงเพื่อนำไปทดลอง (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย นำแบบทดสอบไปทดลองสอบ (Try-out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย คือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 30 คน

2.8 นำกระดาษคำตอบที่นักเรียนทำแบบทดสอบแล้วมาตรวจให้คะแนนข้อถูกให้ 1 คะแนน ข้อผิดหรือไม่ได้ทำหรือตอบเกินกว่า 1 ข้อ ให้ 0 คะแนน เมื่อตรวจและรวมคะแนนเรียบร้อยแล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์รายข้อ โดยการวิเคราะห์ข้อสอบ และค่าอำนาจจำแนก ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20 ถึง 1.00 เป็นข้อสอบที่เข้าเกณฑ์

2.9 นำแบบทดสอบทั้ง 40 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร Kr-20 ของ KuderRichardson (สมนึก ภัททิยธานี, 2546 : 223)

2.10 จัดพิมพ์แบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเป็นแบบทดสอบฉบับจริงจำนวน 30 ข้อ ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยาสังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 1 ห้อง นักเรียน 28 คน ต่อไป

3. แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 1 ฉบับ ดังนี้

3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการที่เกี่ยวกับความพึงพอใจจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 ศึกษาวิธีสร้างแบบวัดความพึงพอใจ จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3 กำหนดข้อความที่แสดงถึงความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทยด้านการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิเคอร์ท (Likert) ข้อคำถามเป็นแบบมาตรา

ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ คือ 1, 2, 3, 4 และ 5 โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย ดังต่อไปนี้

ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก	ให้ 4 คะแนน
ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย	ให้ 2 คะแนน
ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

การแปลผลเกณฑ์การให้ความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00	หมายถึง ความพึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50	หมายถึง ความพึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50	หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50	หมายถึง ความพึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50	หมายถึง ความพึงพอใจน้อยที่สุด

3.4 นำแบบสอบถามจำนวน 20 ข้อ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมตรวจสอบความถูกต้องพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถามและครอบคลุมในเรื่องที่จะศึกษา

3.5 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.6 นำแบบสอบถามความพึงพอใจ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วจัดพิมพ์ฉบับจริง เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 28 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการแบบ one Group Pre-test Post-test Design ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตารางรูปแบบการวิจัย

กลุ่ม	Pre-test	Treatment	Post-test
ทดลอง	T ₁	X	T ₂

เมื่อ T₁ แทน การทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)
 X แทน การจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกพัฒนาความสามารถ
 ด้านการคิดวิเคราะห์
 T₂ แทน การทดสอบหลังเรียน (Post-test)

2. ระยะเวลาในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาคำเนินการจัดการเรียนรู้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โดยทำการจัดการเรียนรู้ตามระยะเวลาที่กำหนดรายละเอียดแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 กำหนดการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แผนที่	การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R	วันที่สอน	เวลาที่สอน (ชั่วโมง)
-	ทดสอบก่อนเรียน (ไม่รวมเวลา)		1
1	การอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้เพลง		2
2	การอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้นิทาน		2
3	การอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้บทความ		2
4	การอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้ข่าว		2
5	การอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้สารคดี		2
6	การอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้โฆษณา		2
7	การอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้บทร้อยกรอง		2
-	ทดสอบหลังเรียน (ไม่รวมเวลา)		1
รวม			14

3. วิธีดำเนินการทดลอง

- 3.1 ชี้แจงรายละเอียดขั้นต้น และวิธีปฏิบัติ ในการเรียนการสอนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ที่ผู้วิจัยกับนักเรียนกลุ่มทดลองเข้าใจ
- 3.2 ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลาในการทดสอบ 60 นาที ตรวจคะแนน บันทึกคะแนนไว้
- 3.3 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แผนการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เก็บคะแนนระหว่างเรียน ได้แก่ การทดสอบย่อยหลังเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 7 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 14 ชั่วโมง และบันทึกคะแนนจนครบทุกแผน
- 3.4 ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชุดเดียวกันกับทดสอบก่อนเรียน ตรวจให้คะแนนและบันทึกคะแนนไว้
- 3.5 แบบสอบถามวัดความพึงพอใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R จำนวน 20 ข้อคำถาม ให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายทุกคน เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อการเรียนภาษาไทย ด้านการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้วยรูปแบบการสอน SQ4R ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วนำคะแนนที่ได้ไปแปรผลหาค่าเฉลี่ย
- 3.6 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองกับนักเรียนไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อสรุปผลการทดลองตาม วัตถุประสงค์ของการวิจัย ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยวิธีสอน SQ4R โดยใช้สูตรการหาประสิทธิภาพ E_1/E_2
2. เปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ทางการเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยทดสอบค่าที (t-test Dependent Samples)
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบ SQ4R ด้านการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ด้วยรูปแบบการสอนแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การแปลผลเกณฑ์การให้ความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	การแปลผล
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00	หมายถึง ความพึงพอใจมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50	หมายถึง ความพึงพอใจมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50	หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50	หมายถึง ความพึงพอใจน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50	หมายถึง ความพึงพอใจน้อยที่สุด

สถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบแต่ละข้อโดยใช้สูตร IOC ของสมนีก ภัททิยธานี (2546 : 167)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้กับเนื้อหาหรือระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์

$$\sum R \text{ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด}$$

$$N \text{ แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด}$$

1.2 การหาค่าความยาก (P) โดยใช้สูตร ดังนี้ (สมนีก ภัททิยธานี. 2546 : 100-200)

$$P = \frac{H+L}{2N}$$

เมื่อ P แทน ค่าความยากของข้อสอบ

H แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงที่ตอบถูก

L แทน จำนวนคนในกลุ่มต่ำที่ตอบถูก

N แทน จำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

1.3 การหาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้วิธีของ Brennan โดยใช้สูตร B (Discrimination Index B) (บุญชา ศรีสะอาด. 2545 : 90)

$$B = \frac{U}{N_1} - \frac{L}{N_2}$$

- เมื่อ B แทน ค่าอำนาจจำแนก
 U แทน จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
 L แทน จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
 N_1 แทน จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์
 N_2 แทน จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์

1.4 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ สูตรของ (Lovett Method) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 96)

$$r_{cc} = \frac{k \sum x - \sum xi^2}{(k-1) \sum (xi-c)}$$

- เมื่อ r_{cc} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
 k แทน จำนวนข้อสอบ
 Xi แทน คะแนนแต่ละคน
 C แทน คะแนนเกณฑ์หรือจุดตัดของแบบทดสอบ

1.5 สถิติใช้วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ 75/75 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2537 : 491)

75 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากกระบวนการทำงาน

$$E_1 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

- เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้
 $\sum X$ แทน คะแนนของแบบฝึกหัดทุกชุดรวมกัน
 A แทน คะแนนเต็มของแบบฝึกแต่ละแผนการเรียนรู้
 N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

75 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ทางการเรียน

$$E_2 = \frac{\sum x}{N} \times 100$$

เมื่อ E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์
$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน
B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ร้อยละ (Percentage)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P	แทน	ร้อยละ
f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ของคะแนนใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 :

105)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103)

$$S.D. = \frac{\sqrt{N \sum x^2 - (\sum x)^2}}{N(N-1)}$$

เมื่อ S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
X	แทน	คะแนนแต่ละตัว
N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม
\sum	แทน	ผลรวม

3. สถิติทดสอบสมมติฐาน

3.1 สถิติที่ใช้วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอน SQ4R ใช้สูตร t-test (Dependent Sample) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 109)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{(N-1)}}$$

- เมื่อ t แทน สถิติทดสอบที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตเพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
 D แทน ผลต่างระหว่างคู่คะแนน
 N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคู่คะแนนเป้าหมาย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	สถิติทดสอบที่จะเปรียบเทียบกับค่าวิกฤติการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการของแบบทดสอบท้ายแผนและคะแนนพฤติกรรมระหว่างเรียน
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของคะแนนของผลลัพธ์ได้จากคะแนนเฉลี่ยของการทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนทั้งหมด
D	แทน	ผลต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
$\sum D^2$	แทน	ผลต่างกำลังสอง
Df	แทน	ระดับขั้นของความเสรี
B	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
r_{cc}	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กำหนดเกณฑ์ 75/75

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ก่อนเรียนและหลังเรียน

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การหาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กำหนดเกณฑ์ 75/75

ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองมหาสารคาม จำนวน 28 คน

ตารางที่ 5 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (E_1/E_2)

N	ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)			ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)		
	คะแนนเต็มแบบฝึกหัด	คะแนนรวมแบบฝึกหัด	E_1	คะแนนเต็มหลังเรียน	คะแนนรวมหลังเรียน	E_2
28	120	3360	81.90	30	675	80.36

จากตารางที่ 5 แสดงว่าการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีประสิทธิภาพของกระบวนการ E_1 เท่ากับ 81.90 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ E_2 เท่ากับ 80.36

ดังนั้น การพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) เท่ากับ 81.90 / 80.36

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนที่เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน

ตารางที่ 6 การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนที่เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน

ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์	N	\bar{X}	S.D	ΣD	ΣD^2	df	t
ก่อนเรียน	28	13.75	2.08	290	3040	27	47.15*
หลังเรียน	28	24.11	1.69				

*มีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05 (ค่าวิกฤติของ t ที่ระดับ .05, df 27)

จากตารางที่ 6 นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบ SQ4R ในการพัฒนาความสามารถทางด้านการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนที่เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนรู้แบบ SQ4R
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ข้อมูลปรากฏผลดังตาราง

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ข้อ	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความพึงพอใจ
1	เนื้อหาการอ่านเพื่อคิดวิเคราะห์ที่มีความแปลกใหม่ น่าสนใจ	4.71	0.58	มากที่สุด
2	เนื้อหาเหมาะสมกับเวลา	4.50	0.56	มากที่สุด
3	เนื้อหาเป็นเรื่องที่ชอบ	4.65	0.48	มากที่สุด
4	นักเรียนชอบเนื้อหาเพราะอ่านเข้าใจง่าย	4.63	0.55	มากที่สุด
5	เนื้อหาที่อ่านไม่ยาวเกินไป	4.53	0.49	มากที่สุด
6	นักเรียนชอบที่ได้เรียนรู้ด้วยการตั้งคำถามและตอบ คำถาม	4.53	0.49	มากที่สุด
7	นักเรียนชอบที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน ๆ	4.71	0.58	มากที่สุด
8	นักเรียนชอบที่ครูแนะนำและอธิบายสิ่งที่ไม่เข้าใจ	4.53	0.49	มากที่สุด
9	นักเรียนชอบทำแบบทดสอบย่อยหลังหลังจาก เรียนจบแต่ละครั้ง	4.71	0.58	มากที่สุด
10	นักเรียนชอบที่ได้ตรวจแบบทดสอบไปพร้อม ๆ กับเพื่อน	4.53	0.49	มากที่สุด
11	นักเรียนพอใจที่ได้ทราบคะแนนในขณะที่เรียน	4.65	0.48	มากที่สุด
12	นักเรียนชอบที่ได้เรียนภาษาไทยด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R	4.63	0.56	มากที่สุด
13	นักเรียนชอบอ่านเรื่องแล้วได้ตั้งคำถามและตอบ คำถาม	4.63	0.56	มากที่สุด
14	นักเรียนเรียนด้วยวิธีสอนแบบ SQ4R ทำให้เรียน สนุก	4.63	0.56	มากที่สุด
15	นักเรียนชอบกิจกรรมการสอนแบบ SQ4R ทุก ชั้นตอน	4.53	0.49	มากที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	ความพึงพอใจ
16	เมื่อถึงชั่วโมงภาษาไทยฉันรู้สึกใช้เวลาหมดเร็วมาก	4.71	0.58	มากที่สุด
17	ขั้นตอนการสอนแบบ SQ4R ทำให้ฉันอ่านคิดวิเคราะห์ได้ดีขึ้น	4.63	0.56	มากที่สุด
18	ขั้นตอนการสอนแบบ SQ4R ทำให้ฉันมีอิสระในการเรียน	4.71	0.58	มากที่สุด
19	ขั้นตอนการสอนแบบ SQ4R ทำให้ฉันมีนิสัยรักการอ่าน	4.53	0.49	มากที่สุด
20	นักเรียนอยากให้ครูนำวิธีสอนแบบ SQ4R ไปใช้สอนในวิชาอื่น	4.63	0.56	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.62	0.56	พอใจมากที่สุด

จากตารางที่ 7 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้แบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยรวมอยู่ในระดับพอใจมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเพียง 1 ข้อ คือ เนื้อหาเหมาะสมกับเวลานอกนั้นนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62, SD = 0.56$)